

BUKU DIA HENDI DIA

EKONDO

Solomona Ambolomba Yimba (1 Khum. 3:3-15)

1 Solomona on'a Davidi, akashikikala lu diulelu diandi. Latuyalaka, Unyashungu andi, aki la ndi, akawete wuki otekoya. 2 Solomona akateketa la Isariyele tshe, elombodi w'antu nunu nunu, w'antu kama kama, embadi la ewandji w'Isariyele tshe, ete wa khumbu ya washewo. 3 Okone Solomona akatshu ndi la ului tshe utsha la dihuli dia ladiku diaki la Ngibiyona. Leko kaki luudu l'esanganelu la dipema la Unyashungu, lakatahiki Mose, ukambi wa Latuyalaka, l'usui wa shenga. 4 Laso ku Davidi akembe oshete wa Unyashungu uma la Kiriyate-Jearima utsha lu dihuli diakandōlongoswela, ne dia ndi akūhikela luudu la dipema la Jerusalema. 5 Ediakelu k'ohotela kakatshi Bezalele, on'a Uri, on'a Hura, kaki leko la ntundu ka etemwelo ka dipema ka Latuyalaka. Solomona la ului tshe w'antu wakayangi Latuyalaka. 6 Leko kakalamula Solomona Latuyalaka elambu wa lutshumba kinunu ladiku di'ediakelu k'ohotela, kaki la ntundu ka luudu l'esanganelu la dipema.

7 Unyashungu akene le Solomona lu do l'utshu. Ndi akawutela ati: Onombe kene kalangaye, keli nkusha. 8 Solomona akukaluya diui ati: We akenyaka papa Davidi ngandji kaye ka wuki ndu ka shikaa, ndu we ambumbidja khum'ekanga lu dihuli diandi. 9 Kakiane, we Unyashungu, Latuyalaka, ushikike daka diakayalaki papa Davidi, ne dia we ambumbidja khum'ekanga ka wudja weli efula uku ditshu dia kete. 10 Okone umbisha yimba la ewu dia dimi mbeaya nombola wudja one. Akona ukuki nsambulaka akambu a wudja aye, wudja one wuleki wuki? 11 Unyashungu akatela Solomona ati: Ne dia dikambu ne mbeli l'utema aye, osoku mbahayalombi engonyi kana ukundji, nemo kana nyumu y'atunyi aye, kuyanga lulumbi. Keli we akalombi yimba la ewu dia we nsambulaka akambu a wudja ami, wakamakudji khum'ekanga. 12 Dimi lambukusha yimba la ewu. Dimi

layukusha ndu ongonyi, ukundji la nemo wuhu waki kundjala le nduku khum'ekanga kaki la ntundu kaye ndu wahayalaki le nduku khum'ekanga kayuyala l'okongo aye. 13 Ku Solomona akamo uma la dihuli dia ladiku diaki la Ngibiyona, uma la ntundu ka luudu l'esanganelu la dipema. Ndi akatshu la Jerusalema. Ndi akatulela Isariyele.

Solomona Ambutsha Ukanda wa Falasa la Pusupusu (1 Khum. 10:26-29; 2 Ek. 9:25-28)

14 Solomona akasanganya pusupusu ya ta l'ambahemi wa falasa. Ndi aki la pusupusu ya ta kinunu la kama nyei, la ambahemi wa falasa nunu dikumi la pendi. Ndi akayikitsha lu esumba wakandakitshaka pusupusu yandi ya ta, ndu motshi la Jerusalema lasuki la khum'ekanga. 15 Khum'ekanga akete fesa la paunyi anyanya uku ave la Jerusalema, ndu etamba w'esasi uku etamba wa khumu yatulaka l'ukidi efula efula. 16 Falasa ya Solomona yakayakaka uma lu kete y'Edjibitu. Asumbishi wa khum'ekanga wakayilungulaka nyimba nyimba l'ushinga wakawashikike. 17 Vo wakatshokaka l'Edjibitu, wakatusumbaka pusupusu otoi l'ushinga wa toshekele ta fesa kama shamalu la falasa otoi l'ushinga wa lukama la akumi atanu. Vo wakayēlaka ndu le khumi ya dikanga tshe y'asi Hiti ndu le khumi ya dikanga ya Suriya.

Solomona Ambukana la Khum'Ekanga Hurama (1 Khum. 5:1-18; 7:13-14)

2 Solomona akasanguya dia mpikela lukumbu la Latuyalaka luudu ndu luudu la diulelu dikambu diandi. 2 Solomona akali apami nunu akumi esambeli dia membaka wetshu, apami nunu akumi enanei dia mbataka ave lu ekungu, l'antu nunu satu la kama shamalu dia ndjala elombodi awo. 3 Solomona akatumela Hurama, khum'ekanga ka Tura, diui ati: Uku akayatshela papa Davidi lam'akayutumela

etamba w'esasi wa ndi mpika luudu landi, untsheli ndu dimi pupu. 4 Enda, dimi luyanga mpikela Latuyalaka, Unyashungu ami, luudu, dia mbukidiyalo, dia ntshumbaka tsho y'upumu la ntundu kandi, dia nkishaka ma dia lenya tena tshe, ndu dia mbulambulaka elambu wa lutshumba wa pindju ndu wa dikolo, wa nshi ya mumuya, wa talelu ta ngondo ndu wa nshi ya waki ya Latuyalaka, Unyashungu asu. Oso eli olembé wa pundju le Isariyele. 5 Luudu layangami mpika layuala wuki, ne dia Unyashungu eko wuki indeka ditemolatemola tshe. 6 Keli akona ukuki mbuhikela luudu lam'aheyi ulungu la ulungu wa ladiku di'ulungu nkuka le ndi? Dimi leli na, dia dimi mbuhikela luudu naka aha lu dikambu dia ntshumbaka tsho la ntundu kandi? 7 Kakiane untumeli unto leli la yimba ya ntsha ulimu wa paunyi, wa fesa, w'ohotela, wa mbulu, w'ahondo w'engengi, wa tilili la w'edima, ndu leya ulimu wa nsanga l'utshimo, dia ndjukamba kame l'apami wa tokomba weli la mi lu Juda la Jerusalema, wakatasonodi papa Davidi. 8 Kuntumeli ndu etamba w'esasi, weoto, ndu ekulungu wa la Lebanonona, ne dia dimi mbeyaka nti: Ekambi aye mbateyaka nkota etamba wa la Lebanonona. Ulungi, ndu ekambi ami wayuyala kame la ekambi aye, 9 dia ntshelami etamba efula, ne dia luudu layangami mpika layuala wuki ndu dimena dia mamba. 10 Ulungi, dimi layusha ekambi aye, wane wayokota etamba kora y'epunga wa menge wa lusulusuna akumi ahendi, la kora nunu akumi ahendi y'epunga wa yeleta, bata ya wanu nunu akumi ahendi la bata ya iso nunu akumi ahendi.

11 Hurama, khum'ekanga ka Tura, akakaluya Solomon diui lu mukanda wakandutumela ati: Latuyalaka mbukaka wudja andi ngandji, mbakandakudji khum'ekanga kawo. 12 Hurama akawutela ntu ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, lakatungi ulungu la kete, lakasha khum'ekanga Davidi ona pami la yimba la komi ndu luludi too la ewu, layanga mpikela Latuyalaka luudu ndu luudu la diulelu diandi, atumbwami! 13 Dimi lambukutumela pami ka komba, luludi too la yimba, Hurama-Abi, 14 ona pami a umuntu omotshi usi Dane, la shi usi Tura. Ndi eko la yimba ya ntsha elimu wa paunyi, fesa, ohotela, mbulu, ave, etamba, ahondo w'engengi, w'edima, wa linene w'ololo, la wa tilili. Ndi mbeyaka ndu wehu w'elimu tshe wa losela ndu wa nsanga l'utshimo. Ndi ayukamba kame l'antu aye

wa tokomba ndu kame l'antu wa tokomba wa khumemi Davidi, sho. 15 Kakiane we khumemi, utumeli ekambi aye epunga wa menge, epunga wa yeleta, iso la wanu wakayati. 16 Ku shu tayokota etamba wa la Lebanonona uku ayuyuhumba. Shu tayekeleka dikanda, tayukutumelawo lu ashi a waki uku nendi utsha la Jopa, ku we ayuyuwemba uma leko utsha la Jerusalema.

17 Solomona akali angendangenda tshe waki lu kete ya Isariyele uku akatawadi Davidi, shi. Vo wakatanu antu nunu lukama akumi atanu la satu la kama shamalu. 18 Ndi akawaose nunu kama esambeli dia membaka wetshu, nunu akumi enanei dia mbataka ave lu ekungu, la antu nunu satu la kama shamalu tupita ta mbakambiaka ulimu.

Solomona Ambuhika Luudu la Latuyalaka (1 Khum. 6:1-38)

3 Solomona akatatela mpika luudu la Latuyalaka la Jerusalema ladiku di'Ukungu a Moriya, lene akene Latuyalaka le Davidi, shi, lu dihuli di'sesuswelu ka Oronana, usi Jebuse diakatalongosodi Davidi, shi. 2 Ndi akatatela luhika lu lushi la hendi la ngondo ka hendi, lu eleku ka nei ka diulelu diandi. 3 On'eli atshina wakahiki Solomona luudu la Unyashungu ladiku diawo. Utali alo lu yediko y'edjedja kubita akumi asamalu, la wuki kubita akumi ahendi. 4 Mbalasa k'utsha la ntundu kaki la kubita akumi ahendi, uku wuki a luudu, wemema alo kubita lukama la akumi ahendi. Solomona akalukumbi la paunyi ka pudipudi l'etei. 5 Ndi akakumbi luudu luleki wuki l'abaya wa w'eoto wakandayukumba la paunyi ka pudipudi; akasangi atuku la molola loko. 6 Ndi akalenge luudu la mboko y'ave y'ushinga a wulu. Paunyi yaki paunyi y'uma la Paravayima. 7 Ndi akakumbi luudu, esimbi alo, mbalasa kalo, peli dia l'atei ndu kuki yalo la paunyi. Ndi akasangi akeruba lu la peli dia l'etei.

8 Ndi akatshi luudu luleki ekila; utali alo kubita akumi ahendi uku wuki a luudu, la wekeki alo aki kubita akumi ahendi. Ndi akalukumbi la paunyi ka pudipudi yediko ya talata kama shamalu. 9 Wutshu wa seti waki shekele otoi lu toshekele akumi atanu ta paunyi. Ndi akakumbi tundju ta ladiku la paunyi.

10 Ndi akatshi akeruba ahendi, wakandasangi l'utshimo lu dihuli di'ekila; wakakumbi la paunyi. 11 Ahafu w'akeruba waki la utali wa kubita akumi ahendi. Dihafu dia okeruba wa ntundu diaki kubita tshanu

2 EKONDO

l'utali. Dio diakakumi pulu ndu l'eheli ka luudu. Dihafu dikina diaki kubita tshanu diakatumamana la dihafu dia okeruba wa hendi. 12 Dihafu di'okeruba wa hendi diaki la utali wa kubita tshanu. Dio diakakumi pulu ndu l'eheli ka luudu. Dihafu dikina diaki kubita tshanu. Dio diakatumamana la dihafu di'okeruba wa ntundo. 13 Ahafu w'akeruba ako wakasimbimadi waki la utali wa kubita akumi ahendi. Akeruba ako wakemadi la ekulu awo weledi utsha lu luudu. 14 Ndi akatshi dihondo di'udima, di'engengi, dia tilili, la dia linene l'ololo. Ndi akasangi akeruba loko.

Dikoho Pendi (1 Khum. 7:15-51)

15 Ndi akatshi dikoho pendi diaki la utali wa kubita akumi asatu la tshanu la ntundo ka luudu. Utali w'ote waki ladiku dia ekocho l'ekoho waki kubita tshanu. 16 Ndi akatshi molola uku ene waki lu luudu l'ekila, akawedja lu ete wa dikoho. Ndi akatshi difanelu dia dikomi di'etamba lukama, akadidji lu molola. 17 Ndi akeme dikoho diako la ntundo k'etemwelo: kemotshi lu lunya la pami, la kekina lu lunya la lomoso. Ndi akole kene kaki lu lunya la pami ati: Jakina (kitshimudi ati: Ndi ayukikitsha), la kene kaki lu lunya la lomoso ati: Boaza (kitshimudi ati: Leko keli wulu).

Diango dia lu Etemwelo

4 Solomona akatshi ediakelu k'ohtela; 4 utali ato kubita akumi ahendi, wekeki ato kubita akumi ahendi, la wemema ato kubita dikumi. 2 Ndi akatshi puki ka wuki ka lolelola k'utshimbedi. Wuki ato waki kubita dikumi, ohongo ato kubita tshanu, utshimbedi ato akedikama la okodi wa kubita akumi asatu. 3 Difanelu dia ngombe diakakidingi l'esi unyo ato: dikumi dikumi lu kubita la kubita l'utshimba ato tshe; ngombe yakakitshama lu enongo ehendi, yakalelwama kame lato. 4 Wakahe puki kako ladiku dia difanelu dia ngombe dikumi la pendi: satu diakelela utsha la ngel'a kushi, satu utsha l'edjelu, satu utsha la diku dia kushi la satu utsha l'ehutwelu ka unya. Ekongo wa difanelu dia ngombe waki tshe utsha l'atei. 5 Keka ka puki kako kaki yediko ya wuki w'etambi. Unyo ato akafani la unyo wa dikoho, ndu akatshama la difanelu di'alembo loko. To kakotoka ashi yediko ya bata nunu satu. 6 Ndi akatshi alonga dikumi: akakitscha atanu lu lunya la pami, atanu lu lunya la lomoso. Lu alonga ako kakawasulaka diango di'elambu wa

lutshumba. Keli ulimu a puki ka wuki aki paka dia elombedi mbokaka.

7 Ndi akatshi dikitshelu di'atala dia paunyi dikumi uku didjangu. Ndi akadikitscha l'etemwelo tanu lu lunya la lu pami, tanu lu lunya la lomoso. 8 Ndi akatshi ndu mesa dikumi, akékitscha l'etemwelo, etanu lu lunya la lu pami la etanu lu lunya la lomoso. Ndi akatshi alonga wa paunyi lukama. 9 Ndi akatshi lukumbu la seke dia wuki kame la kuki yawo, ndu akayikumbi l'ohotela. 10 Ndi akakitscha puki ka wuki lu lunya la lu pami lu leke la diku dia kushi utsha l'ehutwelu. 11 Hurama akatshi puki, kasu la alonga.

Osoku mbakashidiya Hurama ulimu wakösengola khum'ekanga Solomona dikambu dia luudu la Unyashungu: 12 dikoho pendi, dikata, ete ehendi waki ladiku dia dikoho; kala hyendi ya nkumba dikata pendi di'ete waki ladiku dia dikoho; 13 difanelu dia dikomi di'etamba kama nyei, dikambu dia kala yako hyendi; enongo ehendi wa difanelu dia dikomi di'etamba lu lukala la lukala, dia nkumba dikata pendi di'ete ladiku dia dikoho. 14 Ndi akatshi dikitshelu la alonga w'afuku ladiku diako; 15 puki ka wuki la difanelu dia ngombe dikumi la hyendi la tshina diato; 16 puki, kasu la somo. Diango di'ulimu so tshe diakatshela Hurama-Abi khum'ekanga Solomona dikambu dia luudu la Latuyalaka, diaki di'ohotela wa ngaingai. 17 Khum'ekanga akélelolaka l'ukidi wa Jorodana lu kete y'omoma, l'asa Sukota la Zereda. 18 Solomona akatshi diango so tshe efula kaheyama, mbakiwo kumbeya mbedika wutshu w'ohotela.

19 Solomona akatshi diango di'ulimu tshe diaki lu luudu la Unyashungu, ndu ediakelu ka paunyi, la mesa wakawakitshaka ma dia Eyalelu. 20 Dikitshelu di'atala la atala adio dia paunyi ka pudipudi dia mpetaka uku didjangu la ntundo ka luudu l'ekila; 21 alembu, atala, la tosholo ta paunyi kuleki pudipudi; 22 tosholo ta nyimaka atala, alonga w'afuku, akoho la pusu ya paunyi ya minyaka akalanga wa dja, kuki ya la suku dia l'etei a luudu luleki ekila, ndu kuki ya la suku di'etemwelo yaki paunyi.

5 Osoku mbakashidiya Solomona ulimu tshe wa luudu la Latuyalaka. Solomona akatole diango diakatakishisha Davidi, shi: fesa, paunyi, la diango tshe di'ulimu akadikitscha lu waumbelu wa lu luudu la Unyashungu.

*Solomona Ambela Oshete
wa Sheki l'Etemwelo
(1 Khum. 8:1-11)*

2 Khum'ekanga Solomona akasanganya dihangamendi dia Isariyele, ewandji tshe wa wedja, ete wa khumbu ya Isariyele la Jerusalema dia ntela oshete wa sheki wa Latuyalaka uma l'usumba wa Davidi wetawo vati: Siona. 3 Apami tshe w'Isariyele wakasangana la le khum'ekanga lu dambu dia lu ngondo k'esambeli. 4 Dihangamendi tshe di'Isariyele wakatsu, ku asi Lewi wakatemba oshete. 5 Vo wakatole oshete wa Latuyalaka, luudu l'esanganelu la dipema, la diano tshe di'elimu di'ekila diaki lu luudu. Elombedi la asi Lewi atti mbakayadiembaka. 6 Khum'ekanga Solomona la ului tshe w'Isariyele wakandeti la le ndi wakemala la ntundu k'oshete walambula ekoko la ngombe, wuhu waki kumbeyama mbala ne dia efula kayo. 7 Elombedi wakela oshete wa sheki wa Latuyalaka uya lu dihuli diawo, lu luudu l'ekila lu dihuli diuleki ekila la tshina di'ahafu w'akeruba. 8 Ahafu w'akeruba wakasimbimadi ladiku dia dihuli di'oshete wakukumbi, vo la esimbi awo. 9 Esimbi ako waki etali, okone kuma yawo yakenamaka uma lu dihuli di'ekila la ntundu ka oshete, keli vo komenamaka uma l'andja. Oshete ako weko lawo edja ndu elo. 10 Nduku engo kaki l'oshete, tshikima pasi pendi di'ave diakatadj Mose lu Horeba lam'akadji Latuyalaka l'asi Isariyele sheki lu etumbelu kawo uma lu Edjibitu.

11 Lam'akatumbi elombedi uma lu dihuli di'ekila (ne dia elombedi tshe waki leko wakayakidia kundjalonga lu ahuli w'elui awo; 12 ndu emimbi tshe w'asi Lewi: Ahafu, Hemana, Jedutune, an'awo w'apami la anengewo wolote ahondo wa linene w'ololo, wakemadi lu leke l'ehutwelu l'ediakelu la ekokoloko, akembi la sese. Elombedi lukama la akumi ahendi waki laawo wada amama.) 13 Lam'akahelenganya amvudi w'amama la emimbi usambu awo kame dia ndjala diui otoi lu mandula la mbuka Latuyalaka lusaka, ndu lam'akawedia aui awo kame la amama, ekokoloko, la dihumahuma dia mandula Latuyalaka vati: Ndi eli oolo, ne dia ngandji kandi ka mamba katutshikalaka pundju. Ku luudu lakaluli la dingi, luudu la Latuyalaka. 14 Elombedi kumbeya ntshikalaka loko dia ntsha elimu ne dia dingi diako; ne dia lutumbu la Latuyalaka lakaluli lu luudu la Unyashungu.

*Ekidielu k'Etemwelo
(1 Khum. 8:12-66)*

6 Solomona akati ati: Latuyalaka akati ati: Dimi nangaka mbidjase lu udjima a tshududu. 2 Dimi lambukuhikela luudu, edjaselu kaye; dihuli diayuyudjase pundju! 3 Khum'ekanga akakadimo, akatshokola ului tshe w'Isariyele, ku ului tshe wakemala.

4 Ndi akati ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele lakateketa la papa Davidi, atumbwami! La wulu andi mbakandashidiya daka diakandalaki ati: 5 Umaka lushi lakamatundja wudja ami uma lu kete ya Edjibitu, dimi konsonola nduku usumba l'atei a wedja tshe w'Isariyele dia mpika luudu lami dia lukumbu lami ndjala loko, ndu dimi konsonola untu dia ndjala uwandji a wudja ami Isariyele. 6 Keli dimi lakasonola Jerusalema dia lukumbu lami ndjala loko, ndu lakayosonola Davidi dia ndi mbulela wudja ami Isariyele. 7 Nyulungi, papa Davidi aki la saki ka mpikela Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, luudu. 8 Keli Latuyalaka akawutela ati: We akatshi ololo lam'akayayala la saki ka mpikela lukumbu lami luudu, 9 dikambu otoi, weme huhika luudu lako. Keli on'aye lakayuti uma l'utema aye, kayuhikela lukumbu lami luudu. 10 Latuyalaka akashidiya diui diakandati, ne dia dimi lambukita papa Davidi, lambudjase lu kitu ka diulelu k'Isariyele uku akati Latuyalaka ntundu, ndu dimi lambuhikela lukumbu la Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, luudu. 11 Dimi lakanitsha oshete lon'eli sheki ya Latuyalaka loko, sheki yakandadjii l'asi Isariyele.

12 Solomona akemala ntundu k'ediakelu ka Latuyalaka, la ntundu k'ului tshe w'Isariyele, akeme anya utsha l'ulungu. 13 Ne dia Solomona akatshi loyenga l'ohotela, utali alo kubita tshanu, wuki alo kubita tshanu la wemema alo kubita shatu, akatulukitsha k'atei a lukumbu la seke. Ndi akambela ladiju dialo, ku ndi akakhuse adui la ntundu k'ului tshe w'Isariyele, akeme anya utsha l'ulungu. 14 Akalombe ati: We Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele. Nduku Unyashungu weko uku we, l'ulungu kana la kete. We atulamaka daka la ngandji ka mamba le ekambi aye watokendakenda la ntundu kaye l'etema tshe. 15 We akalamela ukambi aye, papa Davidi, daka diakayulaki l'unyo, we ambudishidiya elo la wulu aye. 16 We Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, ulamaki daka diakayalaki

2 EKONDO

ukambi aye, papa Davidi, wati: Naka an'aye wayuyakimela ndu wayokendakenda la ntundu kuku uku akayakendakenda, we hahumbaki ukito wa mbidjase lu kitu ka diulelu di'Isariyele la ntundu kuku pundju. 17 Kakiane, we Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, diui diakayatatedi ukambi aye Davidi diashidiyami!

18 Mete, we Unyashungu ayetawo mbidjase l'untu la kete? Enda, ulungu la ulungu weli ladiku di'ulungu hawukukile, yeti, keti luudu lone lamumuhika! 19 Latuyalaka, Unyashungu li, uki dombelo diamu dimi ukambi aye, la osengasengo ami. Uhukami delu diamu la dombelo diamu diamumukolomba. 20 Ashu aye wendaki luudu lone ndu la yanyi ndu l'utshu, dihuli diakayati wati: Leko kayuyala lukumbu lami. Uki dombelo diamumukolomba lu dihuli ne, dimi ukambi aye. 21 Ketawoki esengasengo ami, dimi ukambi aye, ndu wa wudja aye Isariyele. Lam'ayutkolomba lu dihuli ne, kulungaki l'edjaselu kaye l'ulungu, kukaki, kutudimanyiaki.

22 Naka untu ambutshela unyandi kolo ku vo wambütshibia, ku ndi ambuyutshiba la ntundu k'ediakelu kaye lu luudu lone, 23 kuwukeli l'ulungu, kutshi, kusambuli ekambi aye. Kudji one leli la unungu mananu; kahe kolo kandi l'ote andi. Kuyindja one laha la unungu; kütsheli uku ololo andi.

24 Lam'ayolembia wudja aye Isariyele le atunyi ne dia vo wakakutshela kolo, naka vo wambukadimo le ye ndu wambolemia lukumbu laye, wambukolomba ndu wambukosengasenga lu luudu lone, 25 kuwukeli l'ulungu. Kudimanyia wudja aye Isariyele kolo kawo, kákaluva ntu lu kete yakayawasha, vo la washewo.

26 Lam'ayudihama ulungu diaha mvula ndo ne dia kolo kakawakutshela, naka vo wayolomba lu dihuli ne, wayolemia lukumbu laye ndu wayukadimo uma lu kolo yawo lam'ayuyâsuya, 27 kuwukeli l'ulungu. Kudimanyia ekambi aye, wudja aye w'Isariyele kolo kawo. Kuwaetsha mbuka k'ololo kayuwuhumba nkendakenda, kolosha mvula lu kete yakayasha wudja aye ukito.

28 Lam'ayuyala ndjala ka kasha, sui dia wulu, elanyelu ka mbu ya nde, endjo kana eto, ndu lam'ayuwadinga utunyi lu esumba awo kana wehu tshe w'asui kana kandji, 29 naka untu otoi, kana wudja aye Isariyele tshe, leya sui di'utema andi kana okei andi ambeme anya uya lu luudu lone lu dombelo,

30 kuwaukeli l'ulungu uma lu dihuli diudjashiye, kâdimanyia. Kutsheli unto l'untu uku etsha andi, ne dia we kalimbitela etema andi. (Ne dia we weme kalimbitela etema w'antu tshe;) 31 ku vo wayukukaka woma, wayokendakenda lu mbuka yaye nshi tshe yayuwudjaseka lu kete yakayasha washesu.

32 Naka ongendifangenda waha usi Isariyele ayuya uma lu kete y'etalu dikambu dia lukumbu laye la wuki, lunya laye la wulu ndu lunya laye lusimbwi, lam'ayundaya dia ndjolomba lu luudu lone, 33 kuwukeli l'ulungu lu dihuli diudjashiye. Kutshaki akambu tshe wambukolomba ongendifangenda aksa, dia wedja tshe wa la kete mbeya lukumbu laye la nkukaka woma uku wudja aye Isariyele, la dia vo mbeya vati: Watetaka luudu lone lakamahiki lukumbu laye.

34 Lam'ayutsho wudja aye dia ntolosha atunyi lu mbuka tshe kayuyâtuma, naka vo wayukolomba, we Latuyalaka, weledi uya l'usumba one wakayasonola, ndu uya lu luudu lone lakamahikela lukumbu laye, 35 kuki dombelo diawo la osengasengo awo l'ulungu, kuwakimanyia.

36 Naka vo wambukutshela kolo (ne dia nduku untu eko lahatshaka kolo), ku we ambuwauka kele, ambâkimo l'anya w'utunyi dia ndi imbatola fumbi lu kete y'etalu kana ya la suki; 37 naka vo wambutukana yimba lu kete yakawatolama fumbi, ndu wambukadimula etema wambukosengsenga lu kete ya waku wakâtole fumbi vati: Shu takatshi kolo, takayala la uhedia, takanganela. 38 Naka vo wambukalula le ye l'etema awo tshe ndu la nyumu yawo tshe lu kete y'atunyi wakâtole fumbi, naka vo wambukolomba weledi uya lu kete yakayasha washewo, uya l'usumba wakayasonola, la uya lu luudu lakamahikela lukumbu laye, 39 kuki dombelo diawo la osengasengo awo l'ulungu, lu dihuli diudjashiye. Kuwakimanyia; kudimanyia wudja aye kolo yakawakutshela!

40 Kakiane, we Unyashungu ami, ashu aye wendi, la atui aye wuki dombelo diamumukolomba lu dihuli ne. 41 Kakiane, we Unyashungu, Latuyalaka, uneli, uyi lu dihuli diaye dia mumuya, we la oshete a wulu aye. Unyashungu, Latuyalaka li, elombedi aye walotshami la panda, ekilami aye wangenengene lu ongenongeno aye. 42 We Unyashungu, Latuyalaka, tukadimulaki elundji kaye uma le mi, dimi ukitami aye w'iso. Uhoki ngandji kaye ka mamba le ukambi aye Davidi.

7 Lam'akashidiya Solomona nomba, dja yakahulo uma l'ulungu, yakatshumbi ulambu wa lutshumba la elambu. Lutumbu la Latuyalaka lakanluli lu luudu. 2 Elombedi kumbeya mboto lu luudu la Latuyalaka, ne dia lutumbu la Latuyalaka lakanluli lu luudu landi. 3 Asi Isariyele tshe wakenyi lam'akahulo dja ndu lam'akayala lutumbu la Latuyalaka ladiku dia luudu; wakakolama, wakatemola Latuyalaka. Vo wakawuki lusaka vati: Ndi eli ololo ne dia ngandji kandi ka mamba katutshikalaka pundju.

4 Khum'ekanga la antu tshe wakalambula elambu la ntundu ka Latuyalaka. 5 Khum'ekanga Solomona akalambula ngombe nunu akumi ahendi la pendi, la eko nunu lukama la akumi ahendi. Osoku mbakakidia khum'ekanga la wudja tshe luudu la Unyashungu. 6 Elombedi wakemala lu ahuli awo w'elimu ndu asi Lewi kame la dihumahuma diakatashii khum'ekanga Davidi dia nemiaka la mbukaka Latuyalaka lusaka. Davidi akawasha okende dia vo nemiaka Latuyalaka. Ku vo wakataka vati: Ngandji kandi ka mamba katutshikalaka pundju. Elombedi wakadaka amama la ntundu kawo, ku Isariyele tshe wakemala. 7 Solomona akakidia ndu seke dia l'atei diaki la ntundu ka luudu la Latuyalaka. Ndi akalambula elambu wa lutshumba la wata w'elambu wa ki laawo, ne dia ediakelu k'ohotela kakatshi Solomona kunkuka nambula ulambu wa lutshumba, ulambu wa shima la wa wata.

8 Solomona akalemia lushi la wuki nshi esambeli, etena kako. Isariyele tshe waki kame la ndi. Vo wakayi ului a wuki w'antu umaka eotwelo ka la Hamata pulu ndu la kyoko ya Edjibitu. 9 Lu lushi l'enanei, vo wakayala la lusanganya la lukumu; ne dia vo wakatshi ekidielu k'ediakelu nshi esambeli, la nemia lushi la wuki nshi esambeli. 10 Lu lushi l'akumi ahendi la asatu lu ngondo k'esambeli, mbakadianganya Solomona antu utsha la wakawo wuludi too l'ongenongeno, ne dia ololo wakatshelaka Latuyalaka Davidi, Solomona la wudja andi Isariyele.

Daka dia Latuyalaka le Solomona (1 Khum. 9:1-9)

11 Okone Solomona akashidiya luudu la Latuyalaka ndu luudu la khum'ekanga. Solomona akaluwanya kene tshe kakandasanguya ntsha lu luudu la Latuyalaka ndu lu luudu landi. 12 Latuyalaka akene le Solomona l'utshu; akawutela ati: Dimi

lakuki dombelo diaye. Dimi lambosonola dihuli ne uku luudu la vo nambulakami elambu. 13 Lam'ayumudha ulungu diah mvula ndo, kana ntuma endjo dia nanya wudja, ndu lam'ayumutuma asui a wudja ami, 14 naka wudja ami watetamaka lukumbu lami wayuyakitskitsha, wayolomba, wayuyanga elundji kami, ndu wayukadimo uma lu mbuka yawo ya kolo, ku dimi layuwaukela uma l'ulungu. Dimi layuwadimanya kolo kawo, ndu layokonoya kete yawo. 15 Ashu ami wayendaka dihuli ne, atui ami wayukaka dombelo diayuwolombaka lu dihuli ne. 16 Kakiane, lambosonola luudu lone ndu lambulukidia dia lukumbu lami ndjalaka loko pundju. Ashu ami la utema ami wayuyala loko pundju. 17 Naka ndu we ayokendakenda la ntundu kami uku akakendakenda sho Davidi, dia ntsha akambu tshe wamumukutela, dia nama adjangu ami la elembe ami, 18 ku dimi layushikike kiti ka diulelu diaye uku akamalaki sho Davidi nti: We hahumbaki ukito pundju dia mbulela Isariyele.

19 Keli naka nyu nyayukadimo, naka nyu nyayoseka adjangu ami la elembe ami wakamanyudjela, naka nyayutsho le ditemolatemola dia ditemola, 20 ku dimi layunyunya uma lu kete yakamanyusha, ndu luudu lone lakamakidia dikambu dia lukumbu lami, ku laylete yukedi la engo ka dionyo l'atei a wedja tshe. 21 Untu tshe layetaka lasuki la luudu lone leli la nemo, ayukashimo; ayumbula ati: Dikambu kuna diakatshela Latuyalaka kete nye la luudu lone okone? 22 Ku wayukaluya. diui vati: Ne dia vo wakaseke Latuyalaka, Unyashungu a washewo, lakatundja uma lu kete ya Edjibitu, ne dia vo wakekama ditemolatemola, wakadikhusesla adui, la wakaditemola. Diako mbakandatûmela asui ane tshe.

Akambu Akina wa Solomona (1 Khum. 9:10-28)

8 Lam'aketi deku akumi ahendi diakahikaka Solomona luudu la Latuyalaka ndu luudu landi, 2 Solomona akahiki ntu esumba wakawusha Hurama, akaladia asi Isariyele loko.

3 Solomona akatshu la ntolosha Hamata-Zoba, akatokilembia. 4 Ndi akahiki Tademore l'usui wa shenga, ndu esumba tshe wa mumba diango lu Hamata. 5 Ndi akahiki Diku dia Bete-Horona la Ngel'a Bete-Horona, esumba wa wulu kame la kumbu, kuki, la tukingiti. 6 Ndi akahiki Balata, la

2 EKONDO

esumba w'eumbelu tshe wa Solomona, la esumba tshe dikambu dia pusupusu yandi, la esumba tshe dikambu dia ambahemi andi wa falasa la kene tshe kakangenangena Solomona mpika la Jerusalema, la Lebanonana ndu lu beke tshe dia diulelu diandi.

7 Atshikadi tshe w'asi Hiti, w'asi Amora, w'asi Perizi, w'asi Hiwi w'asi Jebuse waki kundjala asi Isariyele, 8 mbakotshiya Solomona tukanula tawo tshe takatshikala lu kete, waki asi Isariyele kundjaka lu ulimu a wulu. Osoku mbewo edja ndu elo. 9 Keli Solomona kumbidja asi Isariyele lu elimu andi a wulu uku fumbi, ne dia vo waki alimbi, elohe andi, elomboki wa pusupusu yandi ya ta ndu w'ambahemi andi wa falasa. 10 Ewandji wakakitsa khum'ekanga Solomona ladiku dia wudja, ndu waki la okende wa namaka antu, waki yediko ya kama hyendi la akumi atanu.

11 Solomona akatole ona umuntu a Farayo uma l'usumba wa Davidi utsha lu luudu lakanduhikela, ne dia ndi akati ati: Wademi hudjase lu luudu la Davidi, khum'ekanga ka Isariyele, ne dia ahuli wamboto oshete wa Latuyalaka weko ekila.

12 Solomona akalambula Latuyalaka elambu wa lutshumba lu ediakelu ka Latuyalaka kakandatshi la ntundu ka mbalasa. 13 Ndi akalambulaka elambu uku akati Mose la lushi la lushi: wa nshi ya mumuya, wa talelu ta ngondo, wa nshi ya waki; tena satu l'eleku lu lushi la wuki la ma diaha la ediya, lu nshi ya waki ya bingu la lu nshi ya waki ya tusamvusamu.

14 Ndi akadji elombedi lu elui awo w'ulimu uku akadjanga Davidi, shi, ndu asi Lewi lu elimu awo wa mandulaka la wa ntshaka elimu wa la lushi la lushi la ntundu k'elombedi uku ehumba. Ndi akadji ndu alami w'asuku lu ahuli awo lu asuku tshe; ne dia osoku mbakati Davidi, umvutshi a Unyashungu. 15 Antu kombetola uma l'ai wakati khum'ekanga lu dikambu di'elombedi la asi Lewi kuyanga lu dikambu otoi, kana lu dikambu dia waumbelu.

16 Osoku mbakalombola Solomona ulimu tshe uma lu lushi lakandahiki etshina ka luudu la Latuyalaka edja ndu lushi lakalashili. Osoku mbakashili luudu la Latuyalaka.

17 Ku Solomona akatshu la Eziony-Ngebere la Elote, l'umamu w'ashi a waki, lu kete ya Edome. 18 Hurama akutumela mashua la ekambi wakeyaka ashi a waki. Ku vo wakatutsho la ekambi wa Solomona

utsha la Ofira. Vo wakatemba paunyi yediko ya talata kama nyei la akumi atanu uma leko, wakayale le khum'ekanga Solomona.

Khum'ekanga ka Umuntu ka Sheba Ambuya la Ndjenda Solomona (1 Khum. 10:1-13)

9 Lam'akuki khum'ekanga ka umuntu ka Sheba lukumu la Solomona, ndi akayi la Jerusalema le embula a wulu dia ndjuwedika. Ndi akayi la ului a wuki w'antu la diango kotakota kame la kamelo yakayembaka diango di'epumu, paunyi efula la mboko y'ave y'ushinga a wulu. Lam'akandakumi le Solomona, ndi akawutela kene tshe kaki l'utema andi. 2 Solomona akakadimula embula andi tshe. Ndaku diui diakaheko Solomona diakindi kumbeya mbulimbitshiya. 3 Lam'akenyi khum'ekanga ka umuntu ka Sheba yimba ya Solomona ndu luudu lakandahiki, 4 wama waki lu mesa andi, edjaselu ka tundjihi tandi, elimu la eloto wa waku wakukambelaka ulimu, aboi andi la eloto awo, la elambu wa lutshumba wakandalambulaka lu luudu la Latuyalaka, ku ewu kandi kakakumela.

5 Ku ndi akatela khum'ekanga ati: Lukumu la yimba yaye la elimu aye lakamuki lu kete yami leko mete. 6 Keli dimi kumbetawo lukumu lako ntundu dimi latayi ndu latenyi la ashu ami. Ku kakiane lambena nti: Vo kumvutelami kuyanga etenyi ka hendi ka wuki wa yimba yaye. We ndeka lukumu lakamuki. 7 Antu aye, ekambi aye, watemalaka la ntundu ka ye ndu watukaka yimba yaye weli l'otshoko. 8 Latuyalaka, Unyashungu aye, lakakongenangena dia nkudjasha lu kiti ka diulelu di'Isariyele, atumbwami! Unyashungu aye atukaka Isariyele ngandji, mbakandakudji khum'ekanga kawo dia we ntshaka akambu w'usimbwi ndu w'ololo. 9 Ndi akasha khum'ekanga paunyi yediko ya talata lukama la akumi ahendi, diango di'epumu efula efula, la mboko y'ave y'ushinga a wulu. Ndaku etena kakayala diango di'epumu uku ne diakasha khum'ekanga ka umuntu ka Sheba khum'ekanga Solomona.

10 Ndu ekambi wa Hurama la ekambi wa Solomona wakela paunyi uma la Ofira, ndu etamba w'ekulungu la mboko y'ave y'ushinga a wulu. 11 Khum'ekanga Solomona akatshi etamba w'ekulungu abandelu wa luudu la Latuyalaka ndu wa luudu la khum'ekanga, sese la akembi ne dia amimbi. Ndaku untu akenyi etamba wa wuhu

ako ntundu lu kete ya Juda.

12 Khum'ekanga Solomona akasha khum'ekanga ka umuntu ka Sheba kene tshe kakandalangi la kene tshe kakandolombe ndeka diango diakandela khum'ekanga. Ku ndi akunela, akakalula utsha lu kete yandi, ndi la antu andi.

**Lukumu ndu Ongonyi wa Solomona
(1 Khum. 10:14-29; 2 Ek. 1:14-17)**

13 Efula ka paunyi kakalungula Solomona l'eleku otoi kaki yediko ya talata kama shamalu akumi asamalu la shamalu, 14 ladiku dia nye yakelaka ambetshetshi w'ukanda la asundjishi wa diango. Khumi ya dikanga tshe y'Arabiya la embuledi wa kete wakelaka Solomona paunyi la fesa. 15 Khum'ekanga Solomona akatshi dingawu dia waki kama hyendi dia paunyi ka lutshula. Engawu la engawu kaki la paunyi yediko ya toshekele kama shamalu. 16 Ndi akatshi ndu dingawu dia tutshitshe kama shatu dia paunyi ka lutshula. Engawu la engawu kaki la yediko ya toshekele kama shatu. Ndi akadikitsha lu luudu la l'Ukunda a Lebanon. 17 Khum'ekanga akatshi kiti ka wuki k'ewanga ka diulelu, akakikumbi la paunyi ka pudipudi. 18 Kiti kako kaki la adelu asamalu la ntundu kato, ndu kihuma ka paunyi kakamamanyi la kiti ka diulelu, anya ahendi l'umamu w'edjaselu, la difanelu dia tambwe pendi lasuki l'anya. 19 Difanelu dia tambwe dikumi la pendi diaku lu wedi ehendi wa adelu ako asamalu, hyendi hyendi lu edelu la edelu. Nduku kiti ka wuhu oso kakiko lu waulelu tshe. 20 Akoho tshe wa Solomona waki wa paunyi. Alonga tshe waki lu luudu la l'Ukunda a Lebanon waki wa paunyi ka pudipudi. Nduku otoi waki wa fesa; ne dia lu nshi ya Solomona fesa yaki uku engo k'anyanya. 21 Khum'ekanga aki la mashua wakatshokaka la Tarashishi la ekambi wa Hurama. Mashua wa Tarashishi wakayakaka etena otoi l'atei deku satu, wakelaka paunyi, fesa, ewanga, kema, la ekungo.

22 Khum'ekanga Solomona akaleki khumi ya dikanga tshe ya la kete lu ongonyi la lu yimba. 23 Khumi ya dikanga tshe ya la kete wakayangaka mena Solomona dia mbuka yimba yakawusha Unyashungu. 24 Ku vo tshe untu l'untu akelaka ulambu andi, diango dia fesa, diango dia paunyi, eloto, dihumo, diango di'epumu, falasa la punda. Osoku mbakawatshaka lu eleku l'eleku. 25 Solomona aki la ahuli nunu nei wa nkitschaka falasa la pusupusu ya ta, la

ambahemi wa falasa nunu dikumi la pendi wakandakitsha lu esumba wa pusupusu ya ndu la Jerusalema, lasuki la khum'ekanga. 26 Ndi akulela khumi ya dikanga tshe uma lu Eyufarate, pulu ndu lu kete y'asi Filistiya, edja ndu l'ulelu w'Edjibitu. 27 Khum'ekanga akete fesa anyanya uku ave la Jerusalema, ndu etamba w'esasi uku etamba wa khumu yatulaka l'ukidi efula efula. 28 Vo wakatosela Solomona falasa uma l'Edjibitu ndu uma lu kete tshe.

Nyo ka Solomona (1 Khum. 11:41-43)

29 Undi, ditshelu dikina dia Solomona dia ntundu ndu dia l'okongo, hadiufundami lu aui w'umvutshi Natana, aui w'umvutshi Ahidja, usi Shilo, ndu lu waenelo wa Ido, omenyi w'akambu wahatayi lu dikambu dia Jeroboama, on'a Nebate? 30 Solomona akulela Isariyele tshe lu Jerusalema deku akumi anei. 31 Solomona akayeli wash; wakukhunde l'usumba wa Davidi, shi. Ku on'andi Rehoboama akulela lu dihuli diandi.

**Ekakitwelu k'Isariyele uma
le Khumbu ka Davidi
(1 Khum. 12:1-24)**

10 Rehoboama akatshu la Shekeme, ne dia Isariyele tshe wakatshu la Shekeme dia ntuwudja khum'ekanga. 2 Lam'akuki Jeroboama, on'a Nebate, lukumu lako (ne dia ndi aki l'Edjibitu lene akandalawo khum'ekanga Solomona), ndi akakalula uma l'Edjibitu. 3 Wakatumi antu dia nteta Jeroboama. Ku ndi la Isariyele tshe wakatshu, wakatutela Rehoboama vati: 4 Sho akete lokoho lasu wulu. Okone we ukitshakitsha lohombo lone la wulu, la lokoho lone la wutshu lakatutkitshisha sho. Ku shu tayuyala antu aye. 5 Ndi akawatela ati: Nyutshu, keli kanyukaluli le mi l'okongo a nshi shatu. Ku vo wakatshu.

6 Khum'ekanga Rehoboama akambula esumbi waki lasuki la Solomona, shi, lam'akindi la lumu ati: Wuhu akona wayumukaluya wudja one diui? 7 Ku vo wakawutela vati: Naka we ayutshela wudja one ololo, ayângenyangnya, ayoteketa la wo aui w'ololo, vo wayuyala antu aye pundju. 8 Keli Rehoboama akatshiki daku diakulaki esumbi, akambula elongo w'apami wakuli kame la ndi, waki lasuki la ndi. 9 Ndi akawambula ati: Diui diakona diayumutukaluya wudja one wakavutela vati: Ukitshakitsha lokoho lakatatahi sho? 10 Ku elongo w'apami wakuli kame la ndi

2 EKONDO

wakawutela vati: Okone mbayuyutela wudja wakakutela vati: Sho akete lokoho lasu wutshu, keli we utukitshikitsiyalo, wati: Luhita lami la tshungutshungu ndeka lukindi la Papa wuki. 11 Papa akanyahe lokoho la wutshu, ku kakiane dimi layulete wutshu otekoya le nyu. Papa akanyokomolaka eshingo, keli dimi layunyulumatsha kutu.

12 Jeroboama la wudja tshe wakakalula lushi la satu le Rehoboama, uku akandawatela ati: Kanyukaluli le mi ntu l'okongo wa nshi shatu. 13 Khum'ekanga Rehoboama akâkaluya diui dia wulu, akatshiki daku diakulaki esumbi. 14 Ndi akateketa la wo uku akawutela elongo w'apami ati: papa akete lokoho lanyu wutshu, keli dimi layulete wutshu otekoya le nyu. Papa akanyokomolaka eshingo, keli dimi layunyulumatsha kutu. 15 Okone khum'ekanga kumbukela wudja, ne dia dikambu so diakayi uma le Unyashungu, dia Latuyalaka nshidiya diui diakandati l'unyo w'Ahidja, usi Shilo, le Jeroboama, on'a Nebate.

16 Ku lam'akenyi Isariyele vati: Khum'ekanga hatukedi, vo wakâkaluya diui vati: Etenyi kakona kesu lato kame la Davidi? Shu kema la ukito kame la on'a Jese. Isariyele li, nyutshu utsha lu ngelu yanyu! Kakiane we Davidi, ulamaki khumbu kaye. Ku Isariyele wakatshu lu ngelu yawo. 17 Asi Isariyele wakadjashi l'esumba wa Juda atu, mbakulela Rehoboama. 18 Ku khum'ekanga Rehoboama akatumi Hadorama, laki olombodi a wane wakakambiaka antu ulimu la wulu. Keli asi Isariyele wakawuki ave, ku ndi akavu. Ku khum'ekanga Rehoboama akasamanya dia mbahema lu pusupusu kandi ka ta, dia ndawo utsha la Jerusalema. 19 Osoku mbakakakito Isariyele uma le khumbu ka Davidi edja ndu elo.

Diulelu dia Rehoboama

11 Lam'akumi Rehoboama la Jerusalema, ndi akasanganya khumbu ka Juda la ka Bendjamina, apami nunu lukama la akumi enanei, andoshia wa ta wa wulu, dia ntolosha Isariyele dia mbakaluya lu diulelu dia Rehoboama. 2 Keli diui dia Latuyalaka diakayi le Shemaya, umvutshi a Unyashungu, ati: 3 Otekete la Rehoboama, on'a Solomona, khum'ekanga ka Juda ndu l'asi Isariyele tshe weli lu Juda la Bendjamina. Uwateli wati: 4 Latuyalaka kata okone ati: Tanyutshokaki dia ntolosha anengenyu. Nyu tshe untu l'untu akaluli lakandi, ne dia uma le mi kuyi dikambu

ne. Vo wakakitanya diui dia Latuyalaka, wakakimo dia ntsho la ntolosha Jeroboama.

Engonelo ka Rehoboama

5 Rehoboama akadjase la Jerusalema; akahiki esumba a wulu wa nshimbela Juda. 6 Ndi akahiki Betelehema, Etame, Tekoa, 7 Bete-Zura, Soko, Adulama, 8 Ngata, Maresha, Zifu, 9 Adorayima, Lakishi, Azeka, 10 Sora, Aidjalona, la Heberona, esumba a wulu waki la Juda la la Bendjamina. 11 Ndi akakikitsha esumba ako, akakitsha elombodi w'alimbi ndu akaludia waumbelu la mbu ya nde, biso, la wanu. 12 Ndi akakitsha dingawu la akonga lu usumba, l'usumba, akawaëte esumba wuleki wulu. Juda la Bendjamina waki lu leke la ndi.

13 Elombedi la asi Lewi waki lu Isariyele tshe wakatumbi uma lu ahuli awo, wakatshu utsha le ndi. 14 Asi Lewi wakatshiki etsimbaba awo, etenyi kawo k'ukito, wakayi uya la Juda la Jerusalema, ne dia Jeroboama la an'andi wakâshimbi dia vo ntshela Latuyalaka ulimu awo w'olombedi. 15 Ndi akayasonwela elombedi w'alunga, a waumi wa mbudi, ndu wa tana ta ngombe takandatshi. 16 Wane tshe waki l'atei a wedja tshe w'Isariyele wakakikitsha etema awo dia nyanga Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, wakayi uya la Jerusalema dia ndjulambula Latuyalaka, Unyashungu a washewo, elambu. 17 Osoku mbakawakikitsha diulelu dia Juda, ndu mbakawakikitsha Rehoboama, on'a Solomona, deku satu, ne dia vo wakakendakenda deku diako satu lu mbuka ka Davidi la Solomona.

18 Rehoboama akatshuki Mahalata, on'a Jerimote, on'a Davidi, lakanduti la Abihayili, ona umuntu a Eliyabe, on'a Jese. 19 Ndi akuti la ndi ana apami asatu: Jeushe, Shemariya la Zahama. 20 L'okongo diku ndi akatshuki Maka, ukan'a Abisaloma, lakayuta la ndi Abidja, Atai, Ziza, la Shelomita. 21 Rehoboama akalangaka Maka, ukan'a Abisaloma uleki wadiendi tshe la esika andi (ne dia ndi aki la wadi dikumi la enanei la esika akumi asamalu). Ndi akuti ana apami akumi ahendi la enanei, la ana amantu akumi asamalu). 22 Rehoboama akakitsha Abidja, on'a Maka, lu dihuli dia ntundu, akawudji uwandji w'anangu, ne dia ndi akasanguya mbudja khum'ekanga. 23 Ndi akatshki la yimba dia nyanganya anangu tshe lu wedja tshe wa Juda ndu wa Bendjamina, lu esumba a wulu tshe. Ndi akâtumelaka mbu ya nde efula, akâyangela wadi efula.

*Shishake Ambolosha Juda
(1 Khum. 14:21-31)*

12 Lam'akashikikalala diulelu dia Rehoboama, ndu lam'akandalaya la wulu, ndi akaseke olembemba wa Latuyalaka ndu Isariyele tshe kame la ndi. 2 L'eleku ka tanu ka diulelu dia Rehoboama, Shishake, khum'ekanga ka Edjibitu, akayi dia ndjolosha Jerusalema ne dia vo wakahedia Latuyalaka. 3 Ndi akayi la pusupusu ya ta kinunu la kama hyendi la ambahemi wa falasa nunu akumi asamalu; ndu antu efula efula waheyama mbala wakayi la ndi uma l'Edjibitu - asi Libiya, asi Sukima la asi Etiyopiya. 4 Ndi akalembia esumba wa wulu wa la Juda, akakumi pulu ndu la Jerusalema. 5 Umvutshi Shemaya akayi le Rehoboama la ewandji wa Juda wakamote la Jerusalema la dikambu dia Shishake. Ndi akawatela ati: Latuyalaka kata ati: Nyu nyakanseke, mbamumunyoseka ndu dimi, mbamumunyukimo l'anya wa Shishake. 6 Ewandji wa Isariyele la khum'ekanga wakayakitshakitscha, wakati vati: Latuyalaka keli ololo. 7 Lam'akenyi Latuyalaka ati: Vo wambuyakitshakitscha, diui diandi diakayi le Shemaya ati: Vo wambuyakitshakitscha, okone dimi haluwadiaka. Dimi layakimanya yema, ndu kele kami huyala le Jerusalema uma le Shishake. 8 Keli vo wayuyala l'okongo andi, dia vo mbeaya etshikitanelu ka nkambelami la ka nkambela waulelu wa kete kina ulimu.

9 Okone Shishake, khum'ekanga ka Edjibitu, akayi dia ndjolosha Jerusalema, akayosa diango uma lu waumbelu wa lu luudu la Latuyalaka ndu wa lu luudu la khum'ekanga, akaditole tshe. Ndi akatole ndu dingawu dia paunyi diakatatshi Solomon. 10 Khum'ekanga Rehoboama akatshi dingawu di'ehotela lu dihuli diadio, akadikimo l'anya w'elombodi w'alami wakalamaka suku dia luudu la khum'ekanga. 11 Tena tshe diakatshokaka khum'ekanga utsha lu luudu la Latuyalaka, alami wakayakaka, wakayudiembaka, ku wakadikaluyaka lu luudu l'alami. 12 Lam'akayakitshakitscha khum'ekanga, kele ka Latuyalaka kakamo uma le ndi. Diako mbakindi kumbudiaka ludiaka. Ndu akambu amotshi w'ololo waki lu Juda.

13 Okone khum'ekanga Rehoboama akashikikalala la Jerusalema, akulela. Rehoboama aki la deku akumi anei la otoi lam'akandalaya khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la esambeli la Jerusalema,

usumba wakasonola Latuyalaka uma l'atei a wedja tshe wa Isariyele dia nkitsha lukumbu landi. Lukumbu la nyangu laki Nama, usi Amona. 14 Rehoboama akatshi kolo ne dia ndi kumbidja utema andi dia nyanga Latuyalaka.

15 Undi, ditshelu dia Rehoboama, dia ntundu ndu dia l'okongo, hadiufundami lu aui wa umvutshi Shemaya la wa Ido, omenyi w'akambu wahatayi, l'atei w'ekondo w'eutwelu? Ta diakayalaka nshi tshe l'asa Rehoboama la Jeroboama. 16 Rehoboama akayeli wash; wakukhunde l'usumba wa Davidi. Ku on'andi Abidja akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Abidja (1 Khum. 15:1-8)

13 L'eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Jeroboama kakatela Abidja mbulela Juda. 2 Ndi akulela deku satu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Mikaya, on'a Uriyele, usi Ngibeya. Ta diakayalaka l'asa Abidja la Jeroboama. 3 Abidja akatshu lu ta kame la ului w'alimi a wulu yediko y'antu nunu kama nyei. Jeroboama akayalonge lu ta kame la alими andi a wulu, antu nunu kama enanei dia ndo la ndi. 4 Abidja akatemala l'Ukungu a Zemarayima waki lu leke l'akuna wa Efarayima, akahangohango ati: We Jeroboama la Isariyele tshe, nyumbukeli. 5 Nyu hanyuhumbi mbeaya nyati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, akasha Davidi ndi la an'andi diulelu dia Isariyele pundju uma lu daka diakand'laki? 6 Keli Jeroboama, on'a Nebate, ukambi wa Solomon, akunela, akatombokwela khumendi. 7 Antu w'anyanya, antu wa kolo, wakamote la le ndi, wakayakitshakitscha dia ndosha Rehoboama, on'a Solomon. Rehoboama aki dikenda, aki la woma, la wulu andi kunkuka memala la ntundu kawo. 8 Ndu kakiane nyu nyambukana dia nembia diulelu dia Latuyalaka dieli lu anya w'ana wa Davidi ne dia nyu nyeli ului a wuki w'antu ndu ne dia nyu nyeko la ana wa ngombe wa paunyi wakanyutshela Jeroboama ditemolatemola. 9 Nyu kumbitshanya elombedi wa Latuyalaka, ana wa Arona, la asi Lewi? Nyu kundadjadjela elombedi uku atutshaka wedja wa lu kete kina? Untu tshe lakayakaka l'osongo a ngombe la ekoko esambeli a waumi dia ndjukidiama kakayala olombedi wa ditemolatemola diaha mete. 10 Keli shu, Latuyalaka keli Unyashungu asu, shu kumboseka. Elombedi asu watutshaka

2 EKONDO

ulimu wa Latuyalaka weli ana wa Arona ndu asi Lewi weko lu elimu awo. 11 Vo mbatulambulaka elambu wa lutshumba la wa tsho y'upumu pindju la dikolo nshi tshe. Vo mbatolongaka ma dia lenya lu mesa wa pudipudi, mbatohetshaka atala weli lu ekitshelu k'atala ka paunyi akolo tshe, ne dia shu tatulamaka elembe wa Latuyalaka, Unyashungu asu, keli nyu nyakoseke. 12 Nyendi, Unyashungu eko l'atei asu, ndi keli ote asu kame la elombedi andi weli la amama wa mvudaka dia ntukimanyia lu dikambu dianyu. Nyu asi Isariyele, tanyolokaki la Latuyalaka, Unyashungu a washenyu, ne dia nyu hanyezi mbolembia.

13 Jeroboama akâkitshiya lalu l'okongo. Ku alimbi andi wakelanelia l'asi Juda waki la lalu l'okongo awo. 14 Lam'akewo asi Juda, vo wakenyi vati: Ta diaya la ntundu la l'okongo, ku vo wakaleli le Latuyalaka, la elombedi wakadi amama. 15 Asi Juda wakadji dielu dia ta. Kam'akawadji dielu dia ta, Unyashungu akalembia Jeroboama la Isariyele tshe la ntundu ka Abidja la asi Juda. 16 Asi Isariyele wakalawo asi Juda, ku Unyashungu akâkimo l'anya awo. 17 Abidja la antu andi wakadiaki efula efula, wakâdiaki alimbi a wulu w'Isariyele antu nunu kama tshanu. 18 Okone asi Isariyele wakalembe, ku asi Juda wakâleki wulu ne dia vo wakekama Latuyalaka, Unyashungu a washewo. 19 Abidja akayelana la Jeroboama, akohotola esumba, Betele, la ngelu ya l'okongo awo; Jeshana, la ngelu ya l'okongo awo; la Eterona la ngelu ya l'okongo awo. 20 Jeroboama kundjala la wulu ntu lu nshi y'Abidja. Latuyalaka akôkomola, ku ndi akavu. 21 Keli Abidja akayala la wulu. Ndi aki la wadi dikumi la anei. Ndi akuti ana apami akumi ahendi la ahendi, la ana amantu dikumi la asamalu. 22 Etsha ekina wa Abidja, akambu wakandatshaka la aui wakandataka wambufundama lu okondo w'umvutshi Ido.

Diulelu dia Asa (1 Khum. 15:9-12)

14 Abidja akayeli washî; wakûkhunde l'usumba wa Davidi. Ku on'andi Asa akulela lu dihuli diandi. Lu nshi yandi kete yaki ki deku dikumi. 2 Asa akatshaka kene kaki ololo ndu k'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, Unyashungu andi. 3 Ndi akanya diakelui di'asi wedja ndu alunga, akanyukula dimeta, akatshatsha dikishi. 4 Ndi akatela asi Juda dia vo nyanga Latuyalaka, Unyashungu a washewo, la ntsha elembe la adjangu.

5 Ndi akanya alunga la dimeta diakawatshela unya uma l'esumba tshe wa Juda, ku diulelu diakayala ki lu nshi yandi. 6 Ndi akahiki esumba wa wulu lu Juda ne dia kete yaki ki. Ndi kundjala la ta lu deku diako, ne dia Latuyalaka akawusha mumuya. 7 Ndi akatela asi Juda ati: Tuhiki esumba ene, katedingi la peli dia kumbu, tangelu, kuki la tukingiti. Kete yeki l'anya asu ne dia shu takayangi Latuyalaka, Unyashungu asu. Shu takuyangi, ku ndi akatusha mumuya lu beke tshe. Okone vo wakahiki, wakangone. 8 Asa aki la ului w'alimbi, apami nunu kama shatu uma lu wudja wa Juda wakakimelaka dingawu la akonga, ndu apami nunu kama hyendi la nunu akumi enanei uma lu wudja wa Bendjamina wakakimelaka dingawu ndu wakukaka eta. Vo tshe waki apami a wulu.

9 Zera, usi Etiyopiya, akayi dia ndjolo la wo ndi la ului w'alimbi, apami miliyona otoi, la pusupusya ta kama shatu. Ndi akayukuma pulu ndu la Maresha. 10 Asa akatumbi dia ntuhumana la ndi, ku vo wakayalonge l'enongo wa ta l'ukidi wa Zefata, lasuki la Maresha. 11 Asa akaleli le Latuyalaka, Unyashungu andi, ati: Latuyalaka, we weme kukuki nkimanyia one leli wodu uku ukukiye nkimanyia kanga wulu. We Latuyalaka, Unyashungu asu, utukimanyia, ne dia le ye kekamisu. Lu lukumbu laye mbambututumba dia ndjolo la ului one a wuki, Latuyalaka li, we keli Unyashungu asu, tetawoki unto nkolembia. 12 Okone Latuyalaka akalembia asi Etiyopiya la ntundu ka Asa la k'asi Juda; ku asi Etiyopiya wakalawo. 13 Asa la wudja waki la ndi wakayelana la wo pulu ndu la Ngerare. Vo wakadiaki asi Etiyopiya efula efula. Okone vo kumbeya ndjalonga lu ta ntu, ne dia Latuyalaka akâlembia ndi l'ului andi w'andoshi wa ta. Ku Asa la wudja andi wakose diango dia dimbu efula. 14 Vo wakalembia esumba tshe waki lasuki la Ngerare, ne dia woma a wuki wa Latuyalaka wakandi esumba aka. Vo wakalanya esumba tshe, wakose diango dia dimbu efula. 15 Vo wakalanya ndu mvudu y'apema la dungalunga, wakatole ekoko efula la kamelo. Ku vo wakakalula la Jerusalema.

*Eluwanyelu k'Otemwelo Uma le Asa
(1 Khum. 15:13-15)*

15 Nyuma ka Unyashungu akahema Azariya, on'a Odede. 2 Ku ndi akatshu dia ntuhumana la Asa, akawutela ati: Asa, we la asi Juda tshe, la asi Bendjamina nyumbukeli. Latuyalaka atuyalaka la nyu

lam'ayunyuyalaka kame la ndi. Naka nyu nyayûyang, nyu nyayûtana; keli naka nyu nyayôseka, ndi ayunyoseka. 3 Nshi kambi Isariyele kumbeya Unyashungu a mete, ndu kundjala la olombedi dia mbaetscha, kuyanga ndjala la elembe. 4 Keli lam'akawayala la ohenyohenyo, vo wakakadimo le Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, wakuyangi wakawushula. 5 Lu nshi sho nduku untu aki la lutui tshitshi, ohenyohenyo a wuki aki le asi kete tshe. 6 Vo wakatshanelaka kolo la wudja, usumba l'usumba ne dia Unyashungu akâhenyenya la wehu tshe w'asui. 7 Keli nyu, nyuyali la dihunga! Anya tawuyalaki wodu, ne dia ulimu anyu ayuyala la difutu.

8 Lam'akuki Asa aui aso, ndu aui w'umvutshi Azariya, on'a Odede, ndi akakitala, akanya diango dia wononyi uma lu kete tshe ya Juda ndu ya Bendjamina, ndu uma l'esumba wakandahotola l'ekungu wa Efayrima. Ndi akalongosola ediakelu ka Latuyalaka kaki la ntundu ka mbalasa ka luudu la Latuyalaka. 9 Ndi akasanganya asi Juda tshe la asi Bendjamina, asi Efayrima, asi Manase la asi Simeyona wakadjashi l'atei awo, ne dia as Isariyele efula wakûyeli lam'akawenyi vati: Latuyalaka, Unyashungu andi, eko kame la ndi. 10 Ku wakasanganya kame la Jerusalema lu ngondo ka satu l'eleku ka dikumi la atanu ka diulelu dia Asa. 11 Ku lushi lako vo wakalambula Latuyalaka ngombe kama esambeli la ekoko nunu esambeli uma lu diango dia dimbu diakawela. 12 Vo wakadj sheki dia nyanga Latuyalaka, Unyashungu wa washewo, l'etema awo tshe ndu la nyumu yawo tshe, 13 la dia ndjaka untu tshe la wuki kana la tshitshe, pami kana umuntu, lahetawo nyanga Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele. 14 Vo wakatshibela Latuyalaka la diui dia wulu la waelu w'ongenengeno l'amama ndu la pungi. 15 Asi Juda tshe wakangenengena la etshibelu kako, ne dia vo wakatshibi l'etema awo tshe, wakûyangi la saki tshe, ku wakûtani. Okone Latuyalaka akawasha mumuya lu beke tshe.

16 Khum'ekanga Asa akanya Maka, nyangu, uma lu dihuli dia nemo dia wadi a khum'ekanga, ne dia ndi akatshi ekishi dikambu dia Ashera. Asa akatshatsha ekishi kako, akakiete efushi, akatukitshumba lasuki la kyoko ya Kiderona. 17 Keli vo kuminya alunga lu Isariyele, kuyanga mbaki utema wa Asa uluwanyi lu nshi ya lumu landi tshe. 18 Ndi akela diango tshe diakatakidisha shi uya lu luudu la Unyashungu, ndu diango

diakandakidia ndame, fesa, paunyi la diango dia'ekila di'ulimu. 19 Vo kundjala la ta ntu, edja ndu l'eleku k'akumi asatu la atanu ka diulelu dia Asa.

*Asa Ambudja la Bene Hadada Sheki
(1 Khum. 15:16-24)*

16 L'eleku k'akumi asatu l'asamal ka diulelu dia Asa, Basha, khum'ekanga ka Isariyele, akatshu dia ntolosha Juda. Ndi akatuhika Rama dia nshimba antu ntumba uma le khum'ekanga Asa kana mboto le ndi. 2 Asa akatundja fesa la paunyi uma lu waumbelu wa lu luudu la Latuyalaka, ndu wa lu luudu la khum'ekanga. Ndi akayitumela Bene-Hadada, khum'ekanga ka Suriya, lakadjashi la Damaseke ati: 3 Yaka tudji sheki, uku akadjji papa la sho. Enda, dimi lambukutumela fesa la paunyi. Utshu, utulanya sheki yakayadji la Basha, khum'ekanga ka Isariyele, mbayundumpiko. 4 Bene-Hadada akukela khum'ekanga Asa. Ndi akatumi elomboki w'elui andi w'alimbi dia ntolosha esumba w'Isariyele. Vo wakatolembia Idjona, Dane, Abele-Mayima, la esumba tshe w'ambelu wa la Nafetali. 5 Lam'akuki Basha lukumu lako, ndi akakimo mpika Rama, akatshiki elimu andi. 6 Ku khum'ekanga Asa akatshu ndi la asi Juda tshe, wakattemba ave la etamba wakatshaka Basha ulimu wa mpika Rama. Ndi akayutsha la wo ulimu wa mpika Ngeba la Mizipa.

7 L'etena kako Hanani, omenyi w'akambu wahatayi, akatshu le Asa, khum'ekanga ka Juda; akatuwutela ati: Enda, we akekama khum'ekanga ka Suriya, kombekama Latuyalaka, Unyashungu aye. Diako mbakahandi ului w'alimbi wa Suriya uma l'anya aye. 8 Undi, asi Etiyopiya la asi Libiya tawaki ului a wuki w'alimbi kame la pusupusuya ta la ambahemi wa falasa efula uka? Keli l'etena kako Latuyalaka akâkimo l'anya aye, ne dia we akawekama. 9 Latuyalaka atukaka ashu andi lu kete tshe, dia nsukela waku weli la etema tshe le ndi. We akatshi uku enginya lu dikambu ne, ku umaka kakiwe ne ayuyalaka la ata. 10 Ku Asa akumalela omenyi w'akambu wahatayi, akawudji lu lukanu, ne dia ndi akawuki kele efula lu dikambu so. Asa akasuya ndu antu amotshi uma lu wudja l'etena kako.

11 Enda, etsha wa Asa, wa ntundu ndu wa l'okongo, wambufundama lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Juda la ya Isariyele. 12 Asa akayala la kandji lu

2 EKONDO

akaka lu eleku k'akumi asatu la divwa ka diulelu diandi. Kandji kako kakuheki wulu. Kuyanga mbakindia la kandji, ndi kunyanga Latuyalaka, akayangi paka wetshi. 13 Asa akayeli washi, akavu lu eleku k'akumi anei l'otoi ka diulelu diandi. 14 Vo wakükundhe lu wuku andi wa diumbu, wakandalatayatshimedi l'usumba wa Davidi. Wakawetamia lu tangi kakawalenge la diango di'epumu la malashi wakawalongosola, uku atolongosolaka elongosodi wa malashi, ndu wakatshumbi efula efula dia mbolemia.

Diulelu dia Jehoshafata Diambushikikala

17 On'andi Jehoshafata akulela lu dihuli diandi. Ndi akayashikiye dia ndo la Isariyele. 2 Ndi akakitscha alimbi lu esumba tshe wa wulu wa la Juda. Ndi akatschi pangu y'alimbi lu kete ya Juda ndu lu esumba wa Efarayima wakatalembisha Asa shi. 3 Latuyalaka aki la Jehoshafata, ne dia ndi akayelaka ditshelu dia ntndu dia Davidi, tschendi, kunyanga Wa Bala. 4 Ndi akayangaka Unyashungu a shi, akayelaka elembe andi, kumbukuya ditshelu di'Isariyele. 5 Okone Latuyalaka akashikiye diulelu lu anya andi. Asi Juda tshe wakelaka Jehoshafata elambu. Ku ndi akayala la ongonyi efula ndu la lukumu. 6 Utema andi akahami lu akambu wa Latuyalaka. Ndi akalanya ndu alunga la dikishi dia la Juda.

7 L'eleku ka satu ka diulelu diandi kakandatumi ewandji andi Bene-Hayili, Obadiya, Zekariya, Netanele, la Mikaya, dia ntetscha esumba wa Juda elembe. 8 Ndi akatumi ndu asi Lewi ane kame la wo: Shemaya, Netaniya, Zebadiya, Asahele, Shemiramota, Jehonatana, Adonidja, Tobidja la Tobadonidja. Ndi akatumi ndu asi Lewi ane; elombedi Elishama la Jehoram. 9 Vo waketsha antu lu Juda watakimedi buku di'elembe wa Latuyalaka. Vo wakakindula lu esumba tshe wa la Juda watetsha antu.

10 Woma a wuki wa Latuyalaka akandi waulelu tshe wa kete waki l'utshimba wa Juda. Diako mbakiwo kondosha Jehoshafata. 11 Asi Filistiya amotsi wakela Jehoshafata eshasha la falanga ya fesa elambu. Ndu asi Arabiya wakawela dungalunga, waumi w'ekoko nunu esambeli la kama esambeli ndu waumi wa mbudi nunu esambeli la kama esambeli. 12 Jehoshafata akahami utamanya. Ndi akahiki mvudu ya khum'ekanga lu Juda ndu esumba a waumbelu. 13 Ndi aki la diango efula lu esumba wa la Juda

ndu alimbi apami a wulu, la Jerusalema. 14 Lan'eli alelu kawo uku mvudu washewo. Uma lu Juda, elomboki w'antu nunu nunu: Adina, olomboki kame la apami a wulu nunu kama shatu; 15 lakahonyi la ndi, Jehohana olomboki w'alimbi, l'antu nunu kama hyendi la akumi enanei; 16 lakahonyi la ndi, Amasiya, on'a Zikiri, lakayakimo l'utema otoi le Latuyalaka. Apami a wulu nunu kama hyendi waki kame la ndi. 17 Uma lu Bendjamina: Eliyada, kanga dihunga, kame la antu nunu kama hyendi wakakimelaka eta la dingawu; 18 lakahonyi la ndi, Jehozabada, kame la antu nunu lukama la akumi enanei wakakimedi dihumo dia ta. 19 Waso waki l'ulimu wa khum'ekanga ladiku dia wane wakandakitsa lu esumba tshe a wulu wa Juda.

Mikaya Ambuta dia Elembiamelu k'Ahaba la Jehoshafata (1 Khum. 22:1-40)

18 Jehoshafata akayala la ongonyi efula la Ahaba. 2 Lam'aketi deku dimotshi, ndi akatshu utsha le Ahaba la Samariya; Ahaba aküdiakela ndi la antu waki la ndi ekoko la ngombe efula. Ndi akösengola dia ndi ntsho la ndi dia ntolosha Ramota-Ngiliyade. 3 Ahaba, khum'ekanga k'Isariyele, akambula Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, ati: We ayulanga ntsho la mi utsha la Ramota-Ngiliyade? Jehoshafata akükaluya diui ati: Dimi leli uku we, wudja ami weko uku wudja aye. Shu tayutsho kame la ye lu ta.

4 Jehoshafata akasengasenga khum'ekanga k'Isariyele ati: Utambudi diui dia Latuyalaka. 5 Khum'ekanga k'Isariyele akasanganya amvutshi yediko ya kama nyei. Ndi akawambula ati: Ololo shu ntsho utsha la RamataNgiliyade lu ta, kana ntshiki dikambu? Vo wakükaluya diui vati: Tshoka, ne dia Unyashungu ayukikimo lu anya aye, we khum'ekanga.

6 Keli Jehoshafata akawambula ati: Nduku umvutshi ukina wa Latuyalaka wekiko, wakukisu mumbula? 7 Khum'ekanga k'Isariyele akakaluya Jehoshafata diui ati: Untu omotshi eko, lukukisu mumbula uma le Latuyalaka, keli dimi mbuhetshaka, ne dia ndi hatoteketaka akambu wahatayi ololo lu dikambu diamii, paka kolo ketu. Ndi eli Mikaya, on'a Imila. Keli Jehoshafata akükaluya diui ati: Khum'ekanga li, takuta osoku! 8 Ku khum'ekanga k'Isariyele aketi usi mbalasa omotshi, akawutela ati: Tshoka

esadi, utuyi la Mikaya, on'a Imila. 9 Laso ku khum'ekanga k'Isariyele la Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda wudjashi, unto l'untu lu kiti kandi ka diulelu, l'eotweloa suku dia Samariya, wolotshi ahondo wa diulelu. Amvutshi tshe wakataka akambu wahatayi la ntundu kawo. 10 Zedekiya, on'a Kenana, akayatshulela seki ya mbulu, akati ati: Latuyalaka kata ati: La seki nye mbayuyutshutshiya asi Suriya edja ndu we ambalanya. 11 Amvutshi tshe wakataka akambu wahatayi pupu vati: Utshu la Ramota-Ngiliyade! We ayutuhumo lukulu l'olo, ne dia Latuyalaka ayukikimo lu anya aye, we khum'ekanga.

12 Dikendji diakatshu la nteta Mikaya akatuwutela ati: Ulungi, amvutshi wambuta aui w'olo atu le khum'ekanga. Okone lambukosengasenga nti: Aui aye kawuyali uku aui awo, kututu aui w'olo atu! 13 Mikaya akûkaluya diui ati: Uku eli Latuyalaka la lumu! kene kayumvutela Unyashungu ami, kayumuta. 14 Lam'akandakumi la ntundu ka khum'ekanga, khum'ekanga akawumbula ati: Mikaya, ololo shu ntsho utsha la Ramota-Ngiliyade luta, kana ntshiki dikambu? Ndi akûkaluya diui ati: Utshu, we ayutuhumo lukulu l'olo; vo wayukimwama lu anya aye. 15 Khum'ekanga akawutela ati: Tena dingana diahumbami nkutshibia, dia we mvutelami paka aui wa mete lu lukumbu la Latuyalaka? 16 Mikaya akûkaluya diui ati: Dimi lakenyi Isariyele tshe wadiangana vwaal lu ekungu, uku ekoko waha la ulami. Ku Latuyalaka akati ati: Antu ane kema la khumi, vo tshe, unto l'untu akaluli utsha lakandi la ki. 17 Khum'ekanga ka Isariyele akatela Jehoshafata ati: Dimi hakutedi nti: Ndi hatutaka akambu wahatayi ololo lu dikambu diam, paka kolo ketu? 18 Mikaya akati ntu ati: Nyulungi diui dia Latuyalaka! Dimi lakenyi Latuyalaka udjashi lu kiti kandi ka diulelu, la ului tshe w'alimbwa l'ulungu wemadi lu lunya landi la lu pami ndu la lomoso. 19 Latuyalaka akawumbula ati: Akona ayutukesa Ahaba dia ndi ntsho la Ramota-Ngiliyade, dia ndi ntudiakema leko? Ku vo wakûkaluya diui, omotshi wuhu one la omotshi wuhu ukina. 20 Nyuma kemotshi kakemala la ntundu ka Latuyalaka, akati ati: Dimi layûkesa. Latuyalaka akawumbula ati: Wuhu akona? 21 Nyuma akûkaluya diui ati: Dimi layutsho, layutuyala nyuma ka kashi l'enyo w'amvutshi tshe. Ku Latuyalaka akawutela ati: We kayutûkesa, ndu we kayutôlembia. Kutshu, kututshi osoku.

22 Okone nyulungi, Latuyalaka akadjinyuma ka kashi l'enyo w'amvutshi aye aku tshe. La Latuyalaka akati kolo lu dikambu diaye.

23 Ku Zedekiya, on'a Kenana, akasukana uya le Mikaya, akôkomola luwala lu tama; akawumbula ati: Uma lendi akatumbi Nyuma ka Latuyalaka uma le mi dia ntoteketa la ye? 24 Mikaya akûkaluya diui ati: Enda, we ayena dikambu ne lushi luku lam'ayuyoto lu luudu la l'etei dia ntuyashe. 25 Khum'ekanga k'Isariyele akati ati: Nyundi Mikaya, nyutshu la ndi le Amona, umbuledi wa l'usumba, la le Joashi, on'a khum'ekanga. 26 Nyutuwateli nyati: Khum'ekanga kata ati: Nyudji unto one lu lukanu, kanyuwushaki ma la ashi w'asui, edja ndu lam'ayumkulala la ki. 27 Mikaya akati ati: Naka we ayukalula la ki, keti Latuyalaka konteketa uma le mi. Ku ndi akati ntu ati: Nyu antu tshe aso wuka diui diam so.

28 Ku khum'ekanga k'Isariyele la Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, wakatshu utsha la Ramota-Ngiliyade. 29 Khum'ekanga k'Isariyele akatela Jehoshafata ati: Dimi layufafanya l'untu k'untu, ku layutsho lu ta. Keli we, olote ahondo aye wa khum'ekanga. Okone khum'ekanga k'Isariyele akayafanya l'untu k'untu, ku vo wakatshu lu ta. 30 Khum'ekanga ka Suriya akadjangela elombodi wa pusupusu yandi ya ta ati: Tanyolokaki l'antu wa tshitshe kuyanga a waki, kanyolo paka la khum'ekanga ka Isariyele. 31 Lam'akenyi elombodi wa pusupusu ya ta Jehoshafata, wakati vati: Mete, khum'ekanga ka Isariyele uku! Ku vo wakûdingi dia ndo la ndi. Jehoshafata akaleli, ku Latuyalaka akûkimanyia, Unyashungu akawunyiawo. 32 Lam'akenyi elombodi wa pusupusu vati: Ndi kema khum'ekanga ka Isariyele, vo wakamo uma le ndi. 33 Keli unto omotshi akuki dikuwa wukuka, ku dio diakayoto lu sambi di'eloto wa ta wa khum'ekanga ka Isariyele, diakuhumuya. Okone ndi akatela one lakatasukuyaka pusupusu kandi ati: Ukadimo, untundja uma l'ului a wane walo ta, ne dia dimi lambuhumo wulu. 34 Ta diakayala wulu lushi lako. Keli khum'ekanga akasungukala lu pusupusu kandi elanedzi l'asi Suriya edja ndu dikolo. Ku ndi akavu lam'akadjii unya.

Umvutshi Jehu Ambuhangwela Jehoshafata

19 Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, akakalula la ki utsha lakandi la Jerusalema. 2 Jehu, on'a Hanani,

2 EKONDO

omenyi w'akambu wahatayi, akatshu dia ntuhumana la khum'ekanga Jehoshafata. Ndi akatuwumbula ati: Undi, ololo we nkimanyia untu a kolo, la mbuka waku watuhetshaka Latuyalaka ngandji? Uma lu dikambu ne, mbambukuka Latuyalaka kele. 3 Keli akambu amotshi w'ololo weko le ye, ne dia we akanya dikishi uma lu kete, ndu we akadji utema aye dia nyanga Unyashungu.

Jehoshafata Ambosonola Embadi

4 Jehoshafata akadjase la Jerusalema. Ndi akakindula ntu lu wudja uma la Bere-Sheba edja ndu lu leke l'ekungu la Efarayima, akakaluya antu le Latuyalaka, Unyashungu a washewo. 5 Ndi akakitscha embadi lu usumba l'usumba, lu esumba tshe a wulu wa Juda. 6 Ndi akatela embadi ati: Nyuyalamu lu dumbwelu, ne dia nyu hanyulumbuya lu lukumbu l'untu, keli lu lukumbu la Latuyalaka kalumbuyanyu. Ndi eko la nyu lu dumbwelu diako. 7 Okone nyuki Latuyalaka woma, nyulami etsha anyu, ne dia kolo, shonodi y'antu kuyanga elungwelu ka mbu y'utshu, kema le Latuyalaka, Unyashungu anyu.

8 Jehoshafata akadji asi Lewi amotshi, elombedi emotshi, la ete emotshi wa khumbu y'asi Isariyele la Jerusalema ne dia dumbwelu dia Latuyalaka ndu ne dia tamu. Vo wakadjase la Jerusalema. 9 Ndi akawadjangela ati: Kanyutshaki okone lu woma wa Latuyalaka la kolameli ndu l'utema otoi. 10 Lam'ayuyaka akambu wa tamu uma le anengenyu wudjashi lu esumba awo le nyu dikambu dia ethshulwelu ka dikila, elembé, aui, welu, kana adjangu, kanyalimbishiyakiwo ololo, ne dia vo watukuyala la unungu le Latuyalaka, ndu kele kandi katukuyala le nyu ndu le anengenyu. Kanyutshaki osoku, ku nyu hanyuyala la unungu. 11 Enda, Amariya keli olombedi anyu wa ladiku lu akambu tshe wa Latuyalaka; Zebadiya, on'a Ishamele, keli umbuledi wa khumbu ka Juda lu akambu tshe wa khum'ekanga; ndu asi Lewi weko ewandji la ntundu kanyu. Nyukikitali, nyutshi, Latuyalaka ayali la untu tshe layutshaka ololo.

Elembielo ka Moaba la Amona

20 L'okongo w'akambu aso, asi Moaba, asi Amona la asi Meunima amotshi wakayi la ndjolosha Jehoshafata. 2 Wakayutela Jehoshafata vati: Ului a wuki w'antu uma la wedi w'ashi a waki, uma le

Suriya lu ndjayi, dia ndjolo la ye. Enda, vo wambukuma la Hozazona-Tamara (ketawo vati: Ene-Ngedi). 3 Jehoshafata akuki woma, akadji utema dia nyanga Latuyalaka; akatumi diui l'atei a Juda tshe dia antu nkila ma. 4 Asi Juda wakamote dia nomba ekimanyelu uma le Latuyalaka. Uma lu esumba tshe wa Juda mbakawayi dia ndjuyanga Latuyalaka.

5 Jehoshafata akemala lu lusanganya l'asi Juda la asi Jerusalema lu luudu la Latuyalaka, la ntundu ka seke di'uyuyu; 6 akalombe ati: Latuyalaka Unyashungu a washesu li, we kema Unyashungu leli l'ulungu? We kema umbuledi a waulelu tshe wa wedja? Wulu la khudu weko le ye wuhu waheyi untu nsemanela la ye. 7 Unyashungu asu li, we kumbitshanya asi kete nye la ntundu ka wudja aye Isariyele? We kundjisha tukanula t'ongenyi aye Abrahama pundju? 8 Vo wakadjase loko, wakakuhikela etemwelo dikambu dia lukumbu laye, wata vati: 9 Naka kolo kambuya le su, yombo, elumbwelu, ulandu, kana ndjala ka kasha, shu tayemala la ntundu ka luudu lone ndu la ntundu kaye, ne dia lukumbu laye leko lu luudu lone, tayukulelela lu asui asu, we ayutukela, ayutushimbela. 10 Enda kakiane, asi Amona, asi Moaba la wa l'Ukungu a Seire, wakiye kumbetawo asi Isariyele mbeta lu kete yayo lam'akawayayakaka uma lu kete ya Edjibitu, keli vo waketola uma le wo kumbalanya; 11 enda wuhu walangawo ntutshela dia ntutshanya uma lu kete yaye yakayatusha ukito. 12 Unyashungu asu li, we huwalumbuya? Shu kema la wulu la ntundu k'ului one a wuki wayayi dia ndjutolosha. Shu hateyi wuhu wa ntshu; ashu asu weko paka le ye.

13 Asi Juda tshe wakemala la ntundu ka Latuyalaka kame la an'awo w'ashasha, wadiewo la ana awo. 14 Ku Nyuma ka Latuyalaka akahemaha Jahaziyele, on'a Zekariya, on'a Benaya, on'a Jeyele, on'a Mataniya, usi Lewi, uma l'atei w'asika Asafu l'atei a lusanganya. 15 Ku ndi akati ati: Nyuhukami, nyu asi Juda tshe, nyu asi Jerusalema ndu we khum'ekanga Jehoshafata, Latuyalaka kanyutela ati: Tanyukaki woma, tanyataki ului one a wuki asulu, ne dia ta ne kema dianyu, dio dieko dia Unyashungu. 16 Kanyuhulo lui dia ntalosha. Enda vo wayambela lu embelu ka Zize, nyu nyayutatana la kuma k'ukidi welanedi l'usui wa shenga wa Jeruele. 17 Nyu hanyuyala la dikambu dia ndo la wo lu ta ne, kanyuyalonge, kanyemali ki. Juda

la Jerusalema kanyendi etshungwelu kene kayunyutshungula Latuyalaka. Tanyukaki woma, tanyateki asulu, kanyutshu lui dia ntolo la wo, ne dia Latuyalaka ayuyala la nyu.

18 Jehoshafata akakole elundji lu kete. Asi Juda tshe la asi Jerusalema wakayakosha la kete la ntundu ka Latuyalaka wôtemola. 19 Asi Lewi w'uma l'atei w'asika Kohata la asika Kora wakemala dia mandula Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, wakadjii dielu dia wulu.

20 La wedi a pindju, vo wakunela la kesekese, wakatshu utsha l'usui wa shenga wa Tekoa. Jehoshafata akemala, akati ati: Nyuhukami, nyu asi Juda la asi Jerusalema, nyekami le Latuyalaka, Unyashungu anyu, mbayunyushikikala. Nyetawo amvutshi andi, mbayunyongona. 21 Lam'akandashili nkitshanya la wudja, ndi akasonwela emimbi watimbela Latuyalaka esambu, ndu watôtemolaka l'otemwelo wuleki dimena wa shikaa, watatshu la ntundu k'alimbi watati vati: Nyuki Latuyalaka lusaka, Ne dia ngandji kandi ka mamba katutshikalaka pundju! 22 Lu etena kakawatatale esambu la diandu, Latuyalaka akakitshiya asi Amona, asi Moaba ndu wane waki uma l'Ukungu a Seire, wakayi dia ndjolo l'asi Juda, lalu. Ku vo wakalembiaama. 23 Asi Amona la asi Moaba wakunela dia ndosha asi Ukungu a Seire, wakalembia, wakâshili ushiki. Lam'akawashili asi Seire ushiki, vo wakaloshanya vame.

24 Lam'akakumi asi Juda l'etangelu ka l'usui, wakedia ashu lu leke l'ului w'antu, wenyi ku edu etu wukalemi kala-kala lu kete. Nduku otoi akahandi. 25 Lam'akatshu Jehoshafata la wudja andi dia ntosa diango diawo, vo wakatutana ekundji efula la diango di'ushinga a wulu l'atei w'edu. Vo wakadiose wuhu akiwo kunkuka diemba tshe. Vo wakatshikala nshi shatu dia ntose diango dia dimbu ne dia dio diaki efula. 26 Lu lushi la nei vo wakasangana l'Ukidi a Beraka, lene akawatumbula Latuyalaka. Diako mbatuwetaka dihuli diako edja ndu elo vati: Ukidi a Beraka. 27 Asi Juda la asi Jerusalema tshe wakakalula utsha la Jerusalema l'ongenongeno. Jehoshafata kaki lolombo lawo, ne dia Latuyalaka akâludia too l'ongenongeno lam'akandâshungula uma le atunyi awo. 28 Vo wakakumi la Jerusalema ndu la luudu la Latuyalaka la lundju l'akembi, sese, la amama. 29 Woma a wuki wa Unyashungu akandi waulelu tshe

wa kete kina lam'akawuki lukumu vati: Latuyalaka akalwela asi Isariyele le atunyi awo. 30 Okone diuelu dia Jehoshafata diaki ki, ne dia Unyashungu andi akawusha mumuya lu beke tshe.

Diuelu dia Jehoshafata (1 Khum. 22:41-50)

31 Jehoshafata akulela Juda. Ndi aki la deku akumi asatu la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi ahendi la tanu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Azuba, on'a Shilihi. 32 Ndi akakendakenda lu mbuka ka Asa, shi. Ndi akatshaka kene kaki ololo lu ashu wa Latuyalaka. 33 Keli dikambu otoi, alunga kuminyama, ndu antu kumbidja etema awo lu nyanga Unyashungu a washewo.

34 Etsha ekina wa Jehoshafata, wa ntundu ndu wa l'okongo wakafundama lu aui wa Jehu, on'a Hanani, wakawadji lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Isariyele.

35 L'okongo w'akambu ane, Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda, akekesanelia la Ahaziya, khum'ekanga ka Isariyele. Ahaziya akatshaka kolo efula. 36 Jehoshafata akekesanelia la ndi dia vo ntsha mashua wa ntsho la Tarashishi. Vo wakatshi mashua ako la Eziyona-Ngebere. 37 Ku Eliyezere, on'a Dodavahu, usi Maresha, akati akambu wahatayi lu dikambu dia Jehoshafata ati: Ne dia we akekesanelia la Ahaziya mbambulanya Latuyalaka elimu aye. Mashua wakahandjo, okone vo kumbeya ntsho la Tarashishi.

Diuelu dia Jehorama ya la Juda (2 Khum. 8:16-24)

21 Jehoshafata akayeli washî; wakûkhunde l'usumba wa Davidi la le washî. Ku on'andi Jehorama akulela lu dihuli diandi. 2 Jehorama aki la anangu ane; ana w'apami wa Jehoshafata: Azariya, Jehiyele, Zekariya, Azariya, Mikaele, la Shefatiya. Vo tshe waki ana w'apami wa Jehoshafata, khum'ekanga ka Juda. 3 Shewo akawasha eshasha efula: wa fesa, wa paunyi, la wa diango di'ushinga a wulu kame la esumba a wulu wa Juda. Keli ndi akasha Jehorama diuelu, ne dia ndi aki ona l'enundu. 4 Lam'akakiti Jehorama diuelu dia shi, ndu lam'akandashikikala, ndi akadiaki anangu tshe la yombo ndu ewandji emotshi wa Isariyele. 5 Jehorama aki la deku akumi asatu la pendî lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku enanei la Jerusalema. 6 Ndi akakendakenda lu

2 EKONDO

mbuka ka khumi ya dikanga ya Isariyele, uku akatshaka khumbu ka Ahaba, ne dia ndi akose on'a Ahaba wadi. Ndi akatshaka akambu wa kolo lu ashu wa Latuyalaka. 7 Keli Latuyalaka kunanga nanya luudu la Davidi, ne dia sheki yakandataadjia la Davidi, ndu daka diakandatalakanyi la ndi, dia mbushaka ndi la an'andi tala pundju.

8 Lu nshi ya Jehorama, asi Edome wakahindwela Juda, wakayadjela khum'ekanga. 9 Jehorama akatshu ndi la elombodi andi wa to la pusupusu yandi tshe. Ndi akatunela l'utshu, akatolo l'asi Edome wakudingi ndi la elombodi andi wa pusupusu. 10 Okone asi Edome wakahindwela asi Juda edja ndu elo; ndu Libina akâhindwela pupu l'etena kako, ne dia Jehorama akaseke Latuyalaka, Unyashungu a washi.

11 Jehorama akatshu ndu alunga lu ekungu wa Juda. Ndi akanganyia asi Jerusalema dia ntémola ditemolatemola, akanganyia ndu Juda. 12 Mukanda akayi le ndi uma le umvutshi Elidja ati: Latuyalaka, Unyashungu a Davidi tsheyeye, kata ati: Ne dia we kondendakenda lu mbuka ya sho Jehoshafata, ndu lu mbuka ya Asa, khum'ekanga ka Juda, 13 keli we akakendakenda lu mbuka ya khumi ya dikanga ya Isariyele, we akanganyia Juda la asi Jerusalema dia vo ntémola ditemolatemola, uku akatshaka khumbu ka Ahaba, ndu we akadiaki ananyo wakuti sho, wakakuleki ololo; 14 ulungi, Latuyalaka ayusuya wudja aye, an'aye, wadieye la diango diaye tshe sui dia wulu. 15 Ndu we ayuka kandji ka wulu lu esohi aye, edja ndu esohi aye wambutumba l'andja, uma l'efulanelu ka kandji ka la lushi la lushi.

16 Latuyalaka akatshutshiya kele k'asi Filistiya la asi Arabia wuladi lasuki l'asi Etiyopiya dia vo ndosha Jehorama. 17 Vo wakayi dia ndjolosha Juda, wakayilanya, wakatole diango tshe diakawatani lu luudu la khum'ekanga, an'andi, la wadiendi. L'atei wa an'andi w'apami, paka Jehoahaza, on'andi la kushi, kakatshikala.

18 L'okongo w'akambu aso, Latuyalaka akukia Jehorama kandji ka l'esohi, wuhu wakindi kumbeya nkono. 19 Kandji kako kakatafulanelaka la lushi la lushi, ku l'ekumelu k'eleku ka hendi, esohi andi wakatumbi l'andja uma lu wulu wa kandji kandi. Ku ndi akavu l'atei w'asui a wulu. Wudja andi kumbutshumbela malashi wa mbolemia, uku akawatshumbelaka washi. 20 Ndi aki la deku akumi asatu la pendi

lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku enanei la Jerusalema. Ndi akavu, nduku untu aki la ulingulingu. Vo wakûkhunde l'usumba wa Davidi, keli aha lu weku a waumbu wa khumi ya dikanga.

Diulelu dia Ahaziya wa la Juda (2 Khum. 8:25-29)

22 Asi Jerusalema wakadji Ahaziya, on'a Jehorama la kushi, khum'ekanga lu dihuli diandi, ne dia ului w'alimbi wakayi la pangu kame la asi Arabiya, wakadiaki nundu diandi tshe. Okone Ahaziya, on'a Jehorama, khum'ekanga ka Juda, akulela. 2 Ahaziya aki la deku akumi anei la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela eleku otoi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Ataliya, ukana wa Omiri. 3 Ndi akakendakenda lu mbuka yakakendakenda khumbu ka Ahaba, ne dia nyangu akawetshaka dia ndi ntsha kolo. 4 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, uku akatshaka khumbu ka Ahaba, wako wakayala andaki andi l'okongo wa nyoi ka shi utsha l'elanyelu. 5 Ndi akayeli alaku awo, akatshu ndi la Jehorama, on'a Ahaba, khum'ekanga ka Isariyele, la Ramota-Ngiliyade dia ntolosha Hazaele, khum'ekanga ka Suriya. Ku asi Suriya wakatuhumuya Jorama. 6 Jorama akakalula la Jezerele dia ndjokono puta, yakuhumuya asi Suriya la Rama, lam'akandalokaka la Hazaele, khum'ekanga ka Suriya. Ahaziya, on'a Jehorama, khum'ekanga ka Juda, akatshu la Jezerele dia ntenda Jorama, on'a Ahaba, ne dia ndi aki la kandji.

Jehu Ambudiaka Ahaziya (2 Khum. 9:27-29)

7 Elanyelu ka Ahaziya kaki uma lu lulangu la Unyashungu, diako mbakandatshu dia ntenda Jorama. Lam'akandakumi, ndi akatshu kame la Jehorama la ntolosha Jehu, on'a Nimishi, lakakiti Latuyalaka iso dia nshila khumbu ka Ahaba ushiki. 8 Lam'akalumbuyaka Jehu khumbu ka Ahaba, ndi akatani ewandji wa Juda la ana w'apami w'anangu Ahaziya, l'ulimu w'Ahaziya. Ku ndi akâdiaki. 9 Ndi akayangi Ahaziya, akatuwunda la Samariya lene akandashami. Vo wakayi la ndi le Jehu, wakayûdiaka. Vo wakûkhunde ne dia vo wakati vati: On'a Jehoshafata kendi, lakayangaka Latuyalaka l'utema andi tshe. Ku nduku untu lakatshikala lu khumbu k'Ahaziya lakakuki mbulela.

Ataliya Ambohotola Diulelu
(2 Khum. 11:1-21)

10 Lam'akenyi Ataliya, nyangu Ahaziya, ati: On'andi a pami ambuvo, ndi akunela, akadiaki ana w'apami tshe wa lu dihuu dia khum'ekanga ka Juda. 11 Keli Jehoshabeate, on'a umuntu a khum'ekanga Jehorama, akose Joashi, on'a Ahaziya, akawunya uma l'atei w'ana apami wa khum'ekanga lam'akawâdiakaka, akatuwshe kame la ondedi andi lu luudu la mbetama. Osoku mbakawushe Jehoshabeate, on'a khum'ekanga Jehorama, wadi a olombedi Jehoyada, kakia Ahaziya, uma le Ataliya, diako mbakindi kûmbudiaka. 12 Joashi akatshikala la wo deku samalu, ushami lu luudu la Unyashungu. Ku Ataliya akulela kete.

23 L'eleku k'esambeli, Jehoyada akayakikitsha la dihunga. Ndi akadji la elombodi w'alimbi wa kama kama, Azariya, on'a Jerohama, Ishamele, on'a Jehohanana, Azariya, on'a Obede, Maseya, on'a Adaya, la Elishafata, on'a Zikiri, sheki. 2 Vo wakakindula la Juda, wakasanganya asi Lewi uma l'esumba tshe wa Juda, la ete wa khumbu ya Isariyele, ku vo wakayi la Jerusalema. 3 Ului tshe wakadji la khum'ekanga sheki lu luudu la Unyashungu. Jehoyada akawatela ati: Nyulungi, on'a khum'ekanga ayulela, uku akati Latuyalaka lu dikambu di'anu apami wa Davidi. 4 Kanyutshi okone: etenyi ka satu kanyu, nyu elombedi la asi Lewi, watutshaka ulimu lushi la mumuya, kanyulamaki asuku. 5 Etenyi ka satu kemotshi, kawulamaki luudu la khum'ekanga. La etenyi ka satu kekina, kawulamaki suku di'eotwelo ka falasa. Ku wudja tshe kawuyali lu aseke wa la luudu la Latuyalaka. 6 Untu totoki lu luudu la Latuyalaka, tshikima elombedi la asi Lewi watutshaka ulimu. Vo mbayoto, ne dia vo weko ekila. Kawulamaki olembwa Latuyalaka. 7 Asi Lewi kawudingi khum'ekanga lu beke tshe, untu l'untu la dihumu lu anya. Ku untu tshe layoto, kawudiaki. Kanyuyalaki lasuki la khum'ekanga lam'ayundutumbaka ndu lam'ayundotoka.

8 Okone asi Lewi la asi Juda tshe wakatshi aui tshe wakawatela olombedi Jehoyada. Ku vo tshe untu l'untu akose antu andi: wane wakotoka dia ntsha ulimu la wane wakatumbaka uma l'ulimu lushi la mumuya, ne dia olombedi Jehoyada kunsambwela

nduku ului. 9 Olombedi Jehoyada akasha elombodi w'antu kama kama akonga, la dingawu dia waki, ndu dia tutshitshe, diaki khum'ekanga Davidi, diakatanema lu luudu la Unyashungu. 10 Ndi akadingia khum'ekanga l'antu kwi, untu l'untu la dihumo l'anya, uma lu tshuku dia lunya la lu pami pulu ndu tshuku dia lunya la lomoso, lasuki l'ediakelu ndu la luudu. 11 Ku vo wakatundja on'a khum'ekanga, wakulembe dembo dia kusu, wakôlotsha wanyu a koi, wakawudji khum'ekanga. Jehoyada la an'andi w'apami wakükiti iso; wakati vati: Khum'ekanga alumbi!

12 Lam'akuki Ataliya lundju l'antu walawolawo, wandula khum'ekanga, ndi akayi la luudu la Latuyalaka le antu. 13 Ndi akendi, enyi ku khum'ekanga one eli ladiku dia loyenga landi l'eotwelo; ndu elombodi w'antu la amvudi w'amama weli lasuki la khum'ekanga. Antu tshe wa lu wudja waki la ongenongeno, wada amama. Amimbi wakalombolaka antu lu esambu wa diandu lu dihumahuma diawo. Ataliya akatshatsha ahondo andi; akaleli ati: Fyungi, fyungi! 14 Olombedi Jehoyada aketi elombedi w'antu kama kama, wakalombolaka ului w'alimbi, akawatela ati: Nyûtundja l'andja w'enongo, kawudiaki untu tshe layûyela la yombo. Ne dia olombedi akati ati: Tanyüdiakaki lu luudu la Latuyalaka. 15 Ndi akatshu utsha la luudu la khum'ekanga, aketi lu suku di'eotwelo ka falasa. Ku wakatüdiaka leko.

16 Jehoyada akadjii l'antu tshe ndu la khum'ekanga sheki ya vo ndjala wudja wa Latuyalaka. 17 Wudja tshe wakoto lu luudu la Bala, wakalulanya; wakahandjula diakelu dialo la difanyelu dialo, wakadiaki Matana, olombedi wa Bala la ntundu ka diakelu. 18 Jehoyada akasonola alami wa luudu la Latuyalaka dia vo ndjala la tshina di'elombwelo k'elombedi w'asi Lewi, wakashwa Davidi okende wa lu luudu la Latuyalaka, dia nambulaka Latuyalaka elambu wa lutshumba la ongenongeno la esambu, uku akafundama lu elembe wa Mose, uku akadjanga Davidi. 19 Ndi akakitscha alami lu asuku wa luudu la Latuyalaka diaha untu tshe lakasanyi la engo kemotshi ka mindu mboto. 20 Ndi aketi elombedi w'antu kama kama, antu wa lukumu, embuledi a wudja, la asi wudja tshe. Ku vo wakayi la khum'ekanga uma la luudu la Latuyalaka, waketi la ndi uma l'eotwelo ka ladiku uya lu luudu la khum'ekanga,

2 EKONDO

wakayuwudjasha lu kiti ka diulelu. 21 Asi wudja tshe wakangenangena; usumba wakayala ki uma lam'akawadiaki Ataliya la yombo.

*Diulelu dia Joashi ya la Juda
(2 Khum. 12:1-21)*

24 Joashi aki la deku esambeli lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi anei la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Zibiya, usi Bere-Sheba. 2 Joashi akatshaka akambu w'usumbwi lu ashu wa Latuyalaka lu nshi ya lumu tshe y'olombedi Jehoyada. 3 Jehoyada akosela Joashi wadi ahendi. Ku ndi akuti la wo ana apami la ana amantu.

4 L'okongo w'akambu aso, Joashi akasanguya dia nongosola luudu la Latuyalaka. 5 Ndi akasanganya elombedi la asi Lewi, akawatela ati: Kanyutshoki l'esumba wa Juda, kanyutosaka falanga uma lu Isariyele tshe eleku l'eleku dia nongosola luudu la Unyashungu anyu. Nyusamanya dia ntsha dikambu so. Keli asi Lewi kunsamanya. 6 Ku khum'ekanga akatumbi untu dia nteta olombedi wa ladiku Jehoyada, akayuwumbula ati: Okoko wana wakiye kunshutshiya asi Lewi dia vo mbosaka ulambu wakadjanga Mose, ukambi wa Latuyalaka, uma le asi Juda, asi Jerusalema la ului tshe wa Isariyele dikambu dia luudu la dipema l'omenyi? 7 Ne dia ana w'apami wa Ataliya, umuntu uku a kolo, wakalanya luudu la Unyashungu, wakatshela Wa Bala elimu la diango tshe di'ulimu di'ekila diaki lu luudu la Latuyalaka.

8 Khum'ekanga akawatela dia vo ntsha oshete, ku vo wakükitscha l'andja a suku dia luudu la Latuyalaka. 9 Vo wakadianganya diui lu Juda la Jerusalema dia antu mbela Latuyalaka ulambu wakadjangela Mose, ukambi a Unyashungu, Isariyele l'usui wa shenga. 10 Ewandji tshe la asi wudja tshe wakangenangena, wakakimoka elambu edja ndu vo wakakutsha kene kakawahumbi nfuta. 11 Lam'akenyi asi Lewi vati: Falanga yaya efula l'oshete, vo wakelaka oshete le olohe wa khum'ekanga. Ufundji wa khum'ekanga la olohe wa olombedi a ladiku wakanyaka falanga uma l'oshete, ku wakakaluyaka oshete ako lu dihuli diawo. Osoku mbakawatshaka la lushi la lushi, ku wakasanganya falanga efula. 12 Ku khum'ekanga la Jehoyada wakayikimoka le waku waki la okende wa nongosola luudu la Latuyalaka, wakafutaka ambiki

wa mvudu y'ave; la etshudi w'abaya, dia nongosola luudu la Latuyalaka; ndu etshudi wa mbulu la w'ohotel dia nongosola luudu la Latuyalaka. 13 Wane waki la okende w'ulimu wakakambaka, wakatshaka ulimu la kondodi, wakalongosola luudu la Unyashungu, wakaluluwanya, wakalukikitsha. 14 Lam'akawashidiya ulimu ako, vo wakela falanga ya fesa yakatshikala la ntundu ka khum'ekanga la Jehoyada. Vo wakayitshi diango di'elimu dia luudu la Latuyalaka, diango dia ulimu dia ulambu wa lutshumba, alonga wa malashi, diango di'ulimu dia paunyi la dia fesa. Vo wakalambulaka elambu wa lutshumba lu luudu la Latuyalaka nshi ya lumu tshe ya Jehoyada.

15 Jehoyada akayala usumbi wa lukusumbi, akunduya andja, akavu. Ndi aki la deku lukama la akumi asatu lam'akandavu. 16 Wakukhunde l'usumba wa Davidi la le khumi ya dikanga, ne dia ndi akatshaka ololo lu Isariyele lu ashu wa Unyashungu, akatshela wa lu luudu landi ololo.

17 L'okongo wa nyoi ka Jehoyada, ewandji wa Juda wakayi, wakayukusamela khum'ekanga, ku khum'ekanga akawaukela. 18 Ku vo wakaseke luudu la Latuyalaka, Unyashungu a washewo, wakatendela Wa Ashere la dikishi. Kele ka Latuyalaka kakayi le Juda la Jerusalema dikambu dia kolo kene kakawatshi. 19 Latuyalaka akatumi amvutshi l'atei awo dia mbaela le ndi. Keli vo kunanga nunga aui wakawuki.

20 Zekariya, on'a olombedi Jehoyada, akaludiama la Nyuma ka Unyashungu. Ndi akemala la ntundu ka wudja, akawatela ati: Unyashungu kata ati: Okoko wana wambonyuhedia elembe ami, dimi Latuyalaka? Nyu hanyongona. Nyu nyakanseke, okone ndu dimi layunyoseka. 21 Ku vo wakütshwela sheki, wakawuki ave uma lu diui dia khum'ekanga lu seke dia lukumbu dia luudu la Latuyalaka. 22 Khum'ekanga Joashi kumbuho ololo wakütshelaka Jehoyada, shi Zekariya. Ku ndi akadiaki on'andi. Žekariya akati lam'akindi lasuki la nyoi ati: Latuyalaka endi, ndu asambuli!

23 L'ekumelu k'eleku, ului w'alimbi w'asi Suriya wakayi dia ndjolosha Joashi wakakumi la Juda ndu la Jerusalema. Vo wakadiaki ewandji tshe wa wudja l'atei w'antu, ku wakatumela khum'ekanga ka Damaseke diango diawo dia dimbu tshe. 24 Alimbi w'asi Suriya wakayi ului wa

tshitshe. Ku Latuyalaka akakimo ului a wuki w'alimbi w'asi Juda l'anya awo, ne dia vo wakaseke Latuyalaka, Unyashungu washewo. Ku asi Suriya wakasambula dikambu dia Joashi.

25 Lam'akawamo uma le ndi, vo wakütshiki l'asui a wulu, ku ekambi andi wakawudjela sheki dikambu dia dikila di'ona olombedi Jehoyada. Vo waküdiaki lu tangi kandi, ku ndi akavu. Wakukhunde l'usumba wa Davidi, keli kumbukhunde lu weuku a waumbu wa khumi ya dikanga. 26 Wane wakawudjela sheki ku Zabada, on'a Shimeate, umuntu usi Amona, la Jehozabada, on'a Shimirite, umuntu usi Moaba. 27 Lu dikambu di'ana andi la efula k'akambu wahatayi wakatama dikambu diandi, la elongoswelo ka luudu la Unyashungu, enda, vo wambufundama lu Okondo wa lu Buku dia Khumi ya dikanga. On'andi Amaziya akulela lu dihuli diandi.

*Diulelu dia Amaziya
(2 Khum. 14:1-22)*

25 Amaziya aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandaya khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi ahendi la divwa. Lukumbu la nyangu laki Jehoadana, usi Jerusalema. 2 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, keli aha l'utema tshe. 3 Lam'akashikikala diulelu lu anya andi, ndi akadiaki ekambi andi wakadiaki khum'ekanga, shi. 4 Keli ndi kundjaka an'awo, ne dia ndi akatshi uku ufundami lu elembe, lu buku dia Mose, diakafundi Latuyalaka elembe one ati: Tawudiakaki washi lu dihuli di'ana, kana ndjaka ana lu dihuli dia washi. Keli kawudiakaki untu l'untu ne dia kolo kandi.

5 Amaziya akasanganya asi Juda, akâlonge uku khumbu ya washewo, ewandji wa nunu nunu la ewandji wa kama kama ne dia Juda tshe la Bendjamina. Ndi akali wane tshe waki la deku uma lu akumi ahendi pulu ladiku, ku ndi akatani yediko ya antu nunu kama shatu, apami a wulu, waki la wulu wa ntsho lu ta, wakeyaka nkimela akonga la dingawu. 6 Ndi akose andoshi wa ta w'asi Isariyele nunu lukama lu talata ya fesa lukama. 7 Keli umvutshi a Unyashungu akayi le ndi, akayuwutela ati: Khum'ekanga li, tetawoki ului w'alimbi wa Isariyele ntsho la ye, ne dia Latuyalaka kema kame la Isariyele, kema kame l'asi Efarayima akyu tshe. 8 Naka we ayutsho kame la wo, kukikitali wulu lu ta. Unyashungu

ayukolembia la ntundu k'utunyi, ne dia Unyashungu la wulu wa nkimanya ndu wa nembia. 9 Amaziya akambula umvutshi a Unyashungu ati: Ku ukundi ayututsha lu dikambu dia talata lukama yakamasha ului w'alimbi wa Isariyele? Umvutshi a Unyashungu akûkalula diui ati: Latuyalaka mbeyaka nkusha ukundji wuleki oso. 10 Ku Amaziya akatula alimbi wakayi le ndi uma la Efaryima, dia vo nkatala utsha lakawo. Vo wakuki asi Juda kele efula, ku wakakalula utsha lakawo la kele ka wulu. 11 Amaziya akayala la dihunga, akalombola wudja andi. Ndi akatshu l'Ukidi a Leho, akatudiaka asi Seire nunu dikumi. 12 Asi Juda wakandi antu nunu dikumi dikina, wakambela la wo ladiku dia dive dia wuki, wakatuwakadjia uma leko. Ku vo tshe wakâtshatshema tetshi tetshi. 13 Keli alimbi w'asi Efarayima wakakaluya Amaziya diaho vo ntsho la ndi lu ta, wakalosha esumba w'asi Juda uma la Samariya pulu ndu la Bete-Horona. Vo wakadiaki antu nunu satu wakambi diango efula.

14 Lam'akakalula Amaziya uma la ntudiaka asi Edome, ndi akela ditemolateola di'asi Seire, akayudite ditemolateola diandi. Ndi akadikhulsekla adui, akadilambilaka malashi. 15 Uma lu dikambu so, Latuyalaka akuki Amaziya kele. Ndi akutumela umvutshi dia ndjuwumbula ati: Okoko wana wakayayangi ditemolateola dia wudja one lam'akidio kumbeya nsimbela wudja adio uma l'anya aye? 16 Kam'akandateketaka, Amaziya akawumbula ati: Undi, shu mbakakudji undaki wa khum'ekanga? Umo laku! Undi, we nangaka ndjakema? Ku umvutshi akamo, atati ati: Dimi lambeya nti: Unyashungu ambusanguya nkudiaka, ne dia we akatshi dikambu diku, ndu halungi diui diam.

17 Lam'akashili Amaziya, khum'ekanga ka Juda, mumbula wudja andi, ndi akatumi dikendji le Joashi, on'a Jehoahaza, on'a Jehu, khum'ekanga ka Isariyele, ati: Yaka, tuyenani shu ahendi elundji l'elundji. 18 Ku Joashi, khum'ekanga ka Isariyele, akakaluya Amaziya khum'ekanga ka Juda, diui ati: Dihangulakoi dia Lebanonon diakatumela usasi wa la Lebanonon diui ati: Usha on'ami a pami on'aye wadi. Ku nyama kemotshi ka l'ukunda wa la Lebanonon kaketi laawo, kakahotshahotsha dihangulakoi. 19 We mvutaka l'utema wati: Dimi lakalembia Edome; ku we ambuyambya l'utema. Utshikali lakaye. Okoko wana walangaye

2 EKONDO

ndjakutwela elanyelu kukuki nkulanya, we la Juda kame?

20 Keli Amaziya kumbukela, ne dia Unyashungu akasanguya mbukimo lu anya w'utunyi, ne dia vo wakayangi ditemolatemola dia Edome. 21 Okone Joashi, khum'ekanga ka Isariyele, akatshu. Vo wakatenana elundji l'elundji ndi la Amaziya, khum'ekanga ka Juda, la Bete-Shemeshe keli lu leke la Juda. 22 Isariyele wakalembia Juda, ku vo wakalawo untu l'untu utsha lakandi. 23 Joashi, khum'ekanga ka Isariyele, akandi Amaziya, khum'ekanga ka Juda, on'a Joashi, on'a Jehoahaza, la BeteShemeshe. Ndi akayi la ndi la Jerusalema; akahandjula cheli ka lukumbu la Jerusalema yediko ya kubita kama nyei uma lu Suku dia Efayrima edja ndu la suku dia Tshuku. 24 Ndi akose paunyi tshe la fesa la diango di'ulimu tshe diakandantani lu luudu la Unyashungu kame la Obede-Edome, ndu diango di'uma lu waumbelu wa luudu la khum'ekanga. Ndi akandi ndu esungi, ku ndi akakalula la Samariya.

25 Amaziya, on'a Joashi, khum'ekanga ka Juda, akalumbi deku dikumi la tanu l'okongo wa nyoi ka Joashi on'a Jehoahaza, khum'ekanga ka Isariyele. 26 Undi, etsha ekina wa Amaziya, wa ntundu ndu wa l'okongo, hawufundami lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Juda ndu ya Isariyele? 27 Uma lam'akakadimo Amaziya uma le Latuyalaka, vo wakutshwela sheki la Jerusalema. Ku ndi akalawo la Lakishi. Vo wakayelana la ndi la Lakishi, ku wakatudiaka leko. 28 Vo wakawembe lu falasa, wakayukhunde l'usumba wa Davidi, la le wash.

Diulelu dia Uziya (2 Khum. 15:1-7)

26 Wudja tshe wa Juda wakose Uziya laki la deku dikumi la samalu, wakawudji khum'ekanga lu dihuli dia Amaziya, shi. 2 L'okongo a lam'akayeli khum'ekanga Uziya akahiki Elote, akakikaluya le asi Juda. 3 Uziya aki la deku dikumi la samalu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi atanu la pendi la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Jekoliya, usi Jerusalema. 4 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, tshe uku akatsha Amaziya, shi. 5 Ndi akadjit utema dia nyanga Unyashungu lu nshi ya lumu ya Zekariya laki la ewu ka waenelo wa Unyashungu. Tena tshe diakandayangaka Latuyalaka, Unyashungu akóngonyáka.

6 Ndi akatshu la ntolosha asi Filistiya, akatuhandjula peli dia lukumbu la Ngata, peli

dia lukumbu la Jabine, ndu peli dia lukumbu l'Ashidode. Ndi akahiki esumba lu leke l'Ashidode, ndu lu ahuli akina l'atei w'asi Filistiya. 7 Unyashungu akúkimanyia dia ndosha asi Filistiya, asi Arabiya wakadjashi la NguruBala, ndu asi Meunima. 8 Asi Amona wakalambulaka Uziya elambu, ku lukumbu landi lakadiangana pulu ndu l'ulelu wa Edjibitu ne dia ndi akayala wuki efula. 9 Dikambu dikina, Uziya akahiki tangelu ladiku dia lukumbu la Jerusalema, ladiku dia Suku dia Tshuku, ladiku dia Suku di'Ukidi, ndu ladiku dia Tshuku, akadikikitsha. 10 Ndi akatuhika tangelu ndu l'usui wa shenga. Wakatshimi eshima efula, ne dia ndi aki la dungalunga efula lu ekidi ndu lu esui wa bamubamu, ndu la ekambi wa dikambo ndu ekambi wa dikambo di'elua lu ekungu ndu lu kete y'eteto, ne dia ndi akalangaka ulimu wa dikambo. 11 Uziya aki la ului w'alimbi wakatshokaka lu ta lu tombo tawo, uku akawali ufundji Jyele la olohe Meseaya. Vo wakakitshama la tshina di'elombwelo ka Hananiya, olombodi omotshi w'alimbi wa khum'ekanga. 12 Efula ka ete wa khumbu ya washewo, akanga ahunga, kaki yediko ya nunu pendi la kama shamalu. 13 Vo mbakalombolaka andoshi wa ta wa wulu nunu kama shatu la esambeli la kama tshanu wakasukelaka khum'ekanga dia ndosha utunyi. 14 Uziya akátshevo, la alimbi tshe dingawu, akonga, fule ya ta, eloto wa ta, eta, la tuka-ave. 15 Ndi akatshi mashinyi la Jerusalema, wuhu wakatungu akanga a yimba dia mbakitsha ladiku dia tangelu ndu ladiku di'atshuku wa lukumbu, dia mbukaka akuwa l'ave a waki. Lukumu landi lakadiangana etali, ne dia ndi akakundja ekimanyelu ka wulu edja ndu lam'akandayala wuki.

16 Lam'akandayala wuki, utema andi akawumbiya dia mbutngela elanyelu. Ndi akahedia Latuyalaka, Unyashungu andi, akoto lu etemwelo ka Latuyalaka dia ntshumba malashi ladiku di'ediakelu ka malashi. 17 Olombedi Azariya akúyeli, ndi la olombedi wa Latuyalaka akumi enanei, apami wa dihunga. 18 Vo wakashimbi khum'ekanga Uziya; wakawutela vati: We kema la wulu wa nambula Latuyalaka malashi! Elombedi ana apami w'Arona, wakakidiama, mbeli la wulu wa nambula malashi. Utumbi uma l'etemwelo, ne dia we ambutsha kolo. Ndu dikambu ne hadiukukundjiya nemo le Latuyalaka Unyashungu. 19 Uziya akuki kele, akakimela mbidika ka malashi dia ntshumba malashi. Ku lam'akanduki

elombedi kele, sudi kakatumbi lu fumu kandi la ntundu k'elombedi lu luudu la Latuyalaka, lasuki l'ediakelu ka malashi. 20 Ku Azariya, olombodi wa ladiku, la elombedi ekina tshe wakawendi, wenyi ku aya la sudi lu fumu. Vo wakawutshanya uma leko esadi, ndu ndi ndame akasamanya dia ntumba, ne dia Latuyalaka akusuya. 21 Khum'ekanga Uziya akatshikala la sudi edja ndu lushi landi la nyo. Ndi akadjase ndame lu luudu la dieta uku kanga sudi, ne dia ndi akanyema uma lu luudu la Latuyalaka. On'andi Jotama, laki ote wa khumbu kandi, akasambulaka akambu w'antu wa lu wudja.

22 Etsha ekina wa Uziya, wa ntundu ndu wa l'okongo, umvutshi Isaya, on'a Amoza, kakefundi. 23 Uziya akayeli washi. Wakukhunde la le washi, l'usui a waumbu wa khumi ya dikanga, ne dia vo wakati vati: Ndi eli kanga sudi. Ku on'andi Jotama akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Jotama (2 Khum. 15:32-38)

27 Jotama aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la samalu la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Jerusha, on'a Zadoka. 2 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, tshe uku akatshaka Uziya, shi - dikambu otoi, ndi komboto la wulu l'etemwelo ka Latuyalaka. Keli wudja wakatetemala ntsha akambu wa kolo. 3 Ndi akahiki suku dia ladiku lu luudu la Latuyalaka, akahiki dihikahika efula ladiku dia peli dia lukumbu dia Ofele. 4 Ndi akahiki ndu esumba lu ekungu wa Juda, ndu mvudu ya khum'ekanga la tangelu lu ekunda. 5 Ndi akalo la khum'ekanga k'asi Amona, akalembia. L'eleku kako, asi Amona wakawusha talata ya fesa lukama, la kora y'epunga wa menge nunu dikumi, ndu kora y'epunga wa yeleta nunu dikumi. Asi Amona wakulambula wuhu ako l'eleku ka hendi ndu lu ka satu. 6 Jotama akayala wuki ne dia ndi akashikike mbuka yandi la ntundu ka Latuyalaka, Unyashungu andi. 7 Etsha ekina wa Jotama, la ata andi tshe, la akambu tshe wakandatshaka wambufundama lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Isariyele ndu ya Juda. 8 Ndi aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la samalu la Jerusalema. 9 Jotama akayeli washi; wakukhunde l'usumba wa Davidi. Ku on'andi Ahaza akulela lu dihuli diandi.

28 Ahaza aki la deku akumi ahendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la samalu la Jerusalema. Ndi kuntshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, uku akatshaka Davidi, tshendi. 2 Ndi akakendakenda lu mbuka ya khumi ya dikanga ya Isariyele. Ndi akatshaka dikishi dia lolelola dikambu dia Wa Bala. 3 Ndi akatshumbaka malashi l'ukidi wa on'a Hinome, akatshumbi an'andi lu dja, akayeli akambu wa wononyi wakatshaka wedja wakatshanyaaka Latuyalaka la ntundu k'asi Isariyele. 4 Ndi akalambulaka elambu, akatshumbaka malashi lu alunga, lu akuna ndu la tshina di'utamba tshe w'uyuyu.

5 Uma lu akambu aso, mbakukimo Latuyalaka Unyashungu andi, lu anya wa khum'ekanga ka Suriya. Ku asi Suriya wakalembia, wakatole ului a wuki lu fumbi, wakatukuma la wo la Damaseke. Ahaza akakimwama ndu l'anya wa khum'ekanga ka Isariyele lakolembia, ndu lakadiaki asikandi efula. 6 Peka, on'a Remaliya, akadiaki andoshi wa ta wa wulu nunu lukama la akumi ahendi lushi otoi lu Juda, ne dia vo wakaseke Latuyalaka, Unyashungu a washewo. 7 Zikiri, dihuka di'usi Efarayima, akadiaki Maseya, on'a khum'ekanga, Azirikame, olombodi a luudu la khum'ekanga, ndu Elekana, divwa dia khum'ekanga.

8 Asi Isariyele wakandi anengewo asi Juda nunu kama hyendi lu fumbi, amantu, ana apami la ana w'amantu. Vo wakambi ndu diango efula, wakatshu la wo la Samariya. 9 Keli umvutshi omotshi wa Latuyalaka aki leko, lukumbu landi Odede. Ndi akatshu la ntuhumana la ului w'andoshi wa ta wakayayaka uya la Samariya; akawatela ati: Nyulungi, Latuyalaka, Unyashungu a washenyu, akukiasiJudeakele,mbakandakimo l'anya anyu. Ku nyu nyambadiaka lu ududu wambukuma pulu ndu l'ulungu. 10 Kakiane, nyu nyambusanguya ndjikitshiya asi Juda la asi Jerusalema fumbi yanyu y'apami la fumbi yanyu y'amantu. Keli nyu mbaha la unungu le Latuyalaka, Unyashungu anyu, uka? 11 Kakiane nyumbukeli, nyukaluya fumbi nye yakanyatosha uma l'atei w'anengenyu, ne dia kele ka mamba ka Latuyalaka keko le nyu. 12 Ku ewandji emotshi w'asi Efarayima, Azariya, on'a Johanna, Berekiya, on'a Meshilemote, Jehizikiya, on'a Shaluma, la Amasa, on'a Hadilai, wakahangwela wane wakayayakaka uma lu ta, vati: 13 Tanyukumaki la fumbi ku

2 EKONDO

lindu! ne dia nyu nyambuyanga ntutungela unungu le Latuyalaka, dia ntahela kolo dia munga yasu. Shu tambuyalaka la unungu, ndu kele ka mamba ka Latuyalaka keko le su, shu Isariyele. 14 Ku andoshi wa ta wakatshiki fumbi la diango dia dimbu la ntundu k'ewandji la ului tshe w'antu. 15 Okone apami wakatudi kumbu wakunela, wakose fumbi wakalotsha wane tshe waki etakataka ahondo waki uma lu dimbu, wakawadji sabata, wakawasha mbu ya nde ndu dia no, wakâshinula iso. Vo wakahe wane tshe wakalembé lu punda, wakâtole lasuki l'anengewo, la Jeriko, l'usumba w'atuku. Ku vo wakakalula la Samariya.

16 L'etena keso, khum'ekanga Ahaza akatumela khum'ekanga k'Asuriya diui dia ndi mbukimanya. 17 Asi Edome wakayi ntu, wakayolembia Juda, wakâtole fumbi. 18 Ndu asi Filistiya wakasombwela esumba wa la Shefela ndu wa la Nengebe ka Juda; wakalembia BeteShemeshe, Aidjalona, Ngederote, Soko kame la ngelu ya l'okongo ato, Timina la ngelu ya l'okongo ato, Ngimizo la ngelu yaki l'okongo ato, ku vo wakadjase leko. 19 Latuyalaka akakitshakitsa Juda lu dikambu dia Ahaza, khum'ekanga ka Isariyele lakatshi akambu wufutanu lu Juda, ndu lakatshi kolo le Latuyalaka. 20 Tilingate-Pilinesere, khum'ekanga k'Asuriya, akayi le ndi, akayôhenyahenya, keli kumbukimanya. 21 Ahaza akose diango dimotshi uma lu luudu la Latuyalaka, uma lu luudu la khum'ekanga, ndu uma lu luudu l'ewandji, akadisha khum'ekanga k'Asuriya, keli ndi kumbukimanya nduku yema.

22 Lam'akahenyahenya khum'ekanga Ahaza, ndi akaleki ntsha kolo le Latuyalaka. 23 Ndi akalambula ditemolatemola dia Damaseke, diako diakolembia; akati ati: Ditemolatemola dia khumi ya dikanga ya Suriya, diakâkimanya. Diako mbayumudilambula elambu dia dio nkimanyiami. Keli dio diakayala elanyelu le ndi ndu le Isariyele tshe. 24 Ahaza akasanganya diango di'ekila di'ulimu dia luudu la Unyashungu, akahimbuhimbuya diango tshe di'ekila di'ulimu dia luudu la Unyashungu, akadihi kuki ya luudu la Latuyalaka. Ndi akayatshela diakelu lu atshuku tshe wa Jerusalema. 25 Ndi akatshi alunga lu esumba tshe wa Juda dia ntshumbela ditemolatemola malashi! Okone ndi akukia Latuyalaka, Unyashungu a washi, kele. 26 Enda, etsha andi ekina la akambu tshe wakandatshaka, wa ntundu ndu

wa l'okongo, wambufundama lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Juda ndu ya Isariyele. 27 Ahaza akayeli washi. Wakukhunde l'usumba wa Jerusalema, keli kumbukhunde lu waumbu wa khumi ya dikanga ya Isariyele. Ku on'andi Hezekiya akulela lu dihili diandi.

Diulelu dia Hezekiya (2 Khum. 18:1-3)

29 Hezekiya akayala khum'ekanga lam'akindi la deku akumi ahendi la tanu. Ndi akulela deku akumi ahendi la divwa la Jerusalema. Lukumbu la nyangu laki Abidja, on'a Zekariya. 2 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka, tshe uku akatshaka Davidi, tshendi.

Hezekiya Ambukaluya Otemwelo lu Etemwelo

3 L'eleku ka ntundu ka diulelu diandi, lu ngondo ka ntundu, ndi akadihila kuki ya luudu la Latuyalaka, ku ndi akayilongosola. 4 Ndi aketi elombedi, la asi Lewi, akâsanganya lu dihili d'iutsha l'ehutwelu. 5 Ndi akawatela ati: Nyu asi Lewi, nyumbukeli! Kakiane, nyuyakidia, nyukidia luudu la Latuyalaka, Unyashungu a washenyu, nyutundja kene tshe keli mindu uma l'etemwelo. 6 Washesu wakahedia Latuyalaka, Unyashungu asu, wakatshi akambu wa kolo lu ashu andi, wakôseke. Vo wakanya dundji diawo diaha vo menda luudu la Latuyalaka, wakaluki okongo. 7 Vo wakadihi kuki ya mbalasa, wakadimi atala, ndu vo kunambula Unyashungu wa Isariyele malashi, kuyanga ulambu wa lutshumba lu dihili di'ekila. 8 Diako mbakayala kele ka Latuyalaka lu Juda ndu la Jerusalema. Ndi akâkimo l'ukandukandu, l'utshutshumalu, la lu tola, uku wenanyu lu ashu anyu. 9 Uma lu dikambu so, mbakadiakema washesu, ndu mbeli an'asu w'apami, an'asu w'amantu la wadiesu lu fumbi. 10 Okone dimi la esangweyu ka mbidja la Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, sheki, ne dia kele kandi ka mamba kakadimo uma le su. 11 Kakiane, an'ami nyukimo ndjala la wendjudi, ne dia nyu nyakasonwama le Latuyalaka, dia nyu memalaka la ntundu kandi, dia ndjala ekambi andi, ndu dia mbulambulaka malashi.

12 Ku asi Lewi wakunela: Mahata, on'a Amasai, Joele, on'a Azariya, uma l'atei w'asika Kohata; la uma l'atei w'asika Merari, Kisha, on'a Abidi, Azariya, on'a Jehalelele; uma l'atei w'asika Ngereshona, Joa, on'a

Zima, Edena, on'a Joa; 13 uma l'atei w'asika Elizafana, Shimiri la Jeuele; uma l'atei w'asika Asafu, Zekariya la Mataniya; 14 uma l'atei w'asika Hemana, Jehuele la Shime; la uma l'atei w'asika Jedutuna, Shemaya, la Uziyele. 15 Vo wakasanganya anengewo, wakayakidia, wakoto uku akadjanga khum'ekanga, uma l'aui wa Latuyalaka, dia mbedia luudu la Latuyalaka. 16 Elombedi wakoto l'etei a luudu la Latuyalaka dia ledia. Vo wakatundja mindu tshe yakawatani l'etemwelo ka Latuyalaka, wakatuyikitsha lu seke dia lukumbu dia luudu la Latuyalaka. Asi Lewi wakayembe l'andja utsha lu kyoko ya Kidirona. 17 Vo wakatatela nkidia luudu lu lushi la ntundu la ngondo ka ntundu. Ku lu lushi l'enanei, vo wakakumi lu mbalasa. Vo wakakidia luudu la Latuyalaka nshi enanei. Lu lushi la dikumi l'esamalu, vo wakashidiya. 18 Ku vo wakatshu le khum'ekanga Hezekiya; wakatuwutela vati: Shu tambushidiya mbedia luudu la Latuyalaka tshe, ediakelu k'elambu wa lutshumba la diango diato tshe, mesa watuwukitshaka ma dia lenya la diango diawo di'ulimu tshe. 19 Tambolongosola ndu diango tshe di'ulimu, diakakadja khum'ekanga Ahaza lu nshi ya diulelu diandi lam'akandatshi kolo, ndu tambudikidia. Ulungi, dio dieko la ntundu k'ediakelu ka Latuyalaka.

20 Khum'ekanga Hezekiya aketo k'olomo la pindju, akasanganya ewandji w'usumba, ku wakatshu utsha la luudu la Latuyalaka. 21 Vo wakela esongo wa ngombe esambeli, waumi w'ekoko esambeli, esongo w'ekoko esambeli, la weumbi wa mbudi esambeli, ulambu wa kolo dikambu dia diulelu, dikambu di'etemwelo ndu dikambu dia Juda. Khum'ekanga akatela elombedi, ana wa Arona, dia vo mbelambula l'ediakelu ka Latuyalaka. 22 Ku vo wakadiaki esongo wa ngombe, elombedi wakose dikila, wakadimonge l'ediakelu. Vo wakadiaki ekoko a waumi, wakamonge dikila l'ediakelu. Vo wakadiaki ndu esongo w'ekoko, wakamonge dikila l'ediakelu. 23 Vo wakela weumbi wa mbudi ulambu wa kolo la ntundu ka khum'ekanga la ului w'antu, ku vo wakawahe anya. 24 Elombedi wakediaki, wakatshi ulambu wa kolo la dikila diawo l'ediakelu, dia ntshela Isariyele tshe ulambu wa kolo, ne dia khum'ekanga akadjanga dia ulambu wa lutshumba la ulambu wa kolo ndjala dikambu dia Isariyele tshe.

25 Ndi akadji asi Lewi lu luudu la Latuyalaka, kame la ekokoloko, akembi, la sere, uku akadjanga Davidi, Ngada, omenyi w'akambu wahatayi wa khum'ekanga, la umvutshi Natana, ne dia didjangu diako diaki uma le Latuyalaka l'enyu w'amvutshi. 26 Asi Lewi wakemala wukimedi dihumahuma dia Davidi ndu elombedi wukimedi pungi. 27 Hezekiya akadjanga dia nambula ulambu wa lutshumba l'ediakelu. Lam'akawatatale nambula ulambu wa lutshumba, wakatatale ndu usambu wa Latuyalaka, kame la pungi la dihumahuma dia Davidi, khum'ekanga ka Isariyele. 28 Ku ului tshe w'antu wakatemola Latuyalaka, amimbi wakimbi usambu la amvudi wa pungi wakadi pungi. Vo tshe wakatshaka osoku edja ndu lam'akashili ulambu wa lutshumba. 29 Lam'akawashidiya nambula ulambu, khum'ekanga la wane tshe waki la ndi wakakolama, wakatemola Latuyalaka. 30 Ku khum'ekanga Hezekiya la ewandji wakadjangela asi Lewi dia mimbeli Latuyalaka esambu wa diandu lu aui wa Davidi la wa Asafu, omenyi w'akambu wahatayi. Vo wakimbi esambu wa diandu l'ongenengeno, wakakole ete, wakatemola Latuyalaka.

31 Hezekiya akatela antu ati: Kakiane, nyu nyambuyakidia le Latuyalaka, nyusukan, nyela elambu la eshasha w'eukelu ka lusaka uya lu luudu la Latuyalaka. Ului w'antu wakela nyama y'elambu la elambu w'eukelu ka lusaka. Wane tshe wakalangi l'etema awo, wakela elambu wa lutshumba. 32 Efula k'elambu wa lutshumba wakela ului w'antu waki esongo wa ngombe akumi esambeli, ekoko a waumi lukama, ndu esongo w'ekoko kama hyendi. Eso tshe waki ulambu wa lutshumba le Latuyalaka. 33 Vo wakakimo ndu ngombe kama shamalu, la ekoko nunu satu. 34 Keli elombedi waki ului wa tshitshe, okone vo kumbeya mbuwula nyama tshe y'elambu wa lutshumba. Ku anengewo asi Lewi wakakimanya edja ndu lam'akayakidia elombedi ekina, edja ndu lam'akashili ulimu, ne dia asi Lewi waki la pusa l'etema dia ndjakiduauleki elombedi. 35 Elambu wa lutshumba waki efula, ndu wata wa elambu wa ki, la elambu wa lutela ne dia elambu wa lutshumba. Osoku mbakawaluwanya ulimu wa lu luudu la Latuyalaka. 36 Hezekiya la antu tshe wakangenangena ne dia Unyashungu akatshela antu ololo, ne dia dikambu so diakatshama shashimuya.

2 EKONDO

Elemielo ka Lushi la Wuki l'Elekanelu

30 Hezekiya akatumi akendji lu Isariyele tshe ndu la Juda, akafundela ndu asi Efarayima la asi Manase mikanda dia vo ndja uya la luudu la Latuyalaka la Jerusalema, dia ndjolemia lushi la wuki l'elekanelu le Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele. 2 Khum'ekanga, ewandji andi, la ului tshe wa la Jerusalema, wakasanguya dia ndjolemia lushi la wuki l'elekanelu lu ngondo ka hendi, 3 ne dia vo kumbeya nemia lushi la wuki l'elekanelu l'etenet kalo, ne dia laso ku elombedi efula watayakidia ndu antu wasasangana la Jerusalema 4 la dikambu so diaki ololo lu ashu wa khum'ekanga la w'ului tshe w'antu. 5 Okone vo wakashikike didjangu dia nyanganya lukumu lu Isariyele tshe, uma la Bere-Sheba pulu ndu la Dane, dia vo tshendja la Jerusalema; dia ndjolemia lushi la wuki l'elekanelu le Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, ne dia ului w'antu konemiaka lushi lako la wuki wuhu wakafundama. 6 Okone akendji wakakindula lu Isariyele la Juda tshe la mikanda uma le khum'ekanga la ewandji andi waki la olembwa wa khum'ekanga lako ati: Nyu asi Isariyele, nyukaluli le Latuyalaka, Unyashungu w'Abarahama, wa Isaka, la Isariyele dia ndi nkalula le nyu, nyu wane wakahandi uma l'anya wa khumi ya dikanga y'asi Asuriya. 7 Tanyuyalaki uku washenyu la anengenyu wakahediaka Latuyalaka, Unyashungu a washewo, edja ndu ndi akákimo utsha l'elanyelu uku wenanyu. 8 Tanyuyalaki la ete wulu, uku aki washenyu. Nyuyakimo le Latuyalaka, nyoto lu etemwelo kandi kakandakidia dia ndjala pundju. Nyotemolaki Latuyalaka, Unyashungu anyu, dia kele kandi ka mamba mumo uma le nyu. 9 Naka nyu nyayukalula le Latuyalaka, anengenyu la an'anyu wayukama ketshi le waku wakâkole lu fumbi. Ku vo wayukalula lu kete nye ne dia Latuyalaka, Unyashungu anyu, eli kanga ngandji ka mamba la ketshi. Ndi hunya elundji uma le nyu, naka nyu nyayukalula le ndi.

10 Akendji aku waketi l'usumba l'usumba lu kete y'Efarayima la Manase pulu ndu la Zebuluna. Antu wakawaole, wakâsoke. 11 Keli antu amotshi w'asi Ashere, w'asi Manase la w'asi Zebuluna wakayakitshakitscha, wakayi la Jerusalema. 12 Lunya la Unyashungu lakalombola Juda dia vo ndjela olembwa khum'ekanga la ewandji uma lu diui dia Latuyalaka l'utema otoi.

13 Antu efula wakasangana la Jerusalema dia nemia lushi la wuki la ma diaha la edya lu ngondo ka hendi. Vo waki ului a wuki. 14 Vo wakunela, wakanya diakelu diaki la Jerusalema, wakanya ndu diakelu tshe diakawalambulaka malashi, wakatudikadja lu kyoko ya Kidirona. 15 Vo wakadiaki esongo w'ekoko ne dia lushi la wuki l'elekanelu, lu lushi la dikumi l'anei la ngondo ka hendi. Elombedi la asi Lewi wakalombo la sonyi, wakayakidia, wakela elambu wa lutshumba uya lu luudu la Latuyalaka. 16 Vo wakemala lu ahuli awo, uku olembwa Mose, umvutshi a Unyashungu. Elombedi wakamonge dikila diakawalungula uma l'anya w'asi Lewi. 17 Laso ku antu efula l'atei w'ului watakidiama. Okone asi Lewi waki la okende wa ndjakela waku tshe wahapudipudi esongo w'ekoko ne dia dambu d'elekanelu, dia mbakidia le Latuyalaka; 18 ne dia ului a wuki w'antu, asi Efarayima, asi Manase, asi Isakara, ndu asi Zebuluna, kundjaedia. Vo wakayi ma di'elekanelu wuhu waki nkufundama, ne dia Hezekiya akâlombela Unyashungu ati: Latuyalaka leli ololo, adimanya untu tshe, 19 lambudja utema dia nyanga Unyashungu Latuyalaka, Unyashungu a washi, kuyanga ndi kundjaedia uku elembe w'ekila wa edielo. 20 Latuyalaka akukela Hezekiya, akadimanya wudja. 21 Okone , asi Isariyele waki la Jerusalema, wakalemia lushi la wuki la ma diaha la edya l'ongenongeno a wuki nshi esambeli. Asi Lewi la elombedi wakimbela Latuyalaka esambu ndu wakahelenganya dihumahuma la lushi la lushi. 22 Hezekiya akakikitsha etema w'asi Lewi tshe waki la ewu ka wuki ka ntsha ulimu wa Latuyalaka. Vo wakalemia lushi la wuki yediko ya nshi esambeli, wakalambula elambu wa ki wandula Latuyalaka, Unyashungu a washewo.

23 Ului tshe w'antu wakasangi lulimi dia nemia lushi lako la wuki nshi esambeli kina. Ku vo wakalolemia l'ongenongeno nshi esambeli yako. 24 Hezekiya, khum'ekanga ka Juda akasha ului w'antu esongo wa ngombe kinunu la ekoko nunu esambeli dia ndjala elambu. Ku ewandji wakashwa ului w'antu esongo wa ngombe kinunu, la ekoko nunu dikumi. Elombedi efula wakayakidia. 25 Ului tshe w'asi Juda, elombedi, asi Lewi, ului tshe wakayi uma la Isariyele ndu angendangenda wakayi uma lu kete ya Isariyele kana wakadjashi la Juda, wakangenangena. 26 Okone ongenongeno a wuki aki la Jerusalema, umaka nshi ya

Solomona, on'a Davidi, khum'ekanga ka Isariyele, ongenongeno a wuhu oso watayala la Jerusalema. 27 Ku elombedi, la asi Lewi wakunela, wakatshokola wudja. Diui diawo diakukema, la dombelo diawo diakakumi pulu l'ulungu, lu edjaselu k'ekila ka l'ulungu.

***Hezekiya Ambumbela Elombedi la Asi
Lewi Diango***

31 Lam'akashili dikambu diako, asi Isariyele tshe waki leko wakatshu lu esumba wa Juda, wakatnyukula dimeta, wakatshatsha dikishi; wakalanya alunga la diakelu lu Juda tshe la Bendjamina, lu Efarayima ndu lu Manase, wakadilanya tshe. Ku asi Isariyele tshe wakakalula lu esumba awo untu l'untu lakandi.

2 Hezekiya akakitsha elombedi w'asi Lewi lu elui awo, untu l'untu uku ulimu andi dia nambulaka elambu wa lutshumba, elambu wa ki, dia mbuka Latuyalaka lusaka, la dia mbandula lu asuku wa pangu kandi. 3 Khum'ekanga akakimo etenyi ka diango diandi, dia ndjala elambu wa lutshumba wa pindju ndu wa dikolo, elambu wa lutshumba wa nshi ya mumuya, wa talelu to ngondo ndu wa nshi ya waki yakawashikike, uku akafundama elembe wa Latuyalaka. 4 Ndi akatela antu wakadjashi la Jerusalema dia vo mbisha elombedi la asi Lewi etenyi, dia vo mbeya nama elembe wa Latuyalaka la kolamelu. 5 Lam'akadiangana lukumu, asi Isariyele wakakimo diango efula: elonga w'epunga, wa wanu, wa iso, w'usanga ndu wa diango tshe di'uma lu dikambo. Wakela ndu etenyi ka dikumi efula uma lu diango diawo tshe. 6 Asi Isariyele la asi Juda wakadjashi l'esumba wa Juda, wakela etenyi ka dikumi ka ngombe, k'ekoko, ndu etenyi ka dikumi ka diango di'ekila diakakidiamma le Latuyalaka, Unyashungu wakayikitsha lu elui elui. 7 Wakatatela yimotsha lu ngondo ka satu, wakashidiya lu ngondo k'esambeli. 8 Hezekiya la ewandji wakayi dia ndjenda elui ako, ku vo wakatumbula Latuyalaka la wudja andi Isariyele. 9 Hezekiya akambula elombedi la asi Lewi lu dikambu dia elui ako. 10 Olombedi a ladiku Azariya, uma lu khumbu ka Zadoka, akukaluya diui ati: Uma lam'akawatatela mbela elambu lu luudu la Latuyalaka, shu takali, takaluti, takatshiki efula, ne dia Latuyalaka akatshokola wudja andi. Lan'eli ului a wuki wa ene wambutshikalika.

11 Hezekiya akatela antu dia vo

nongosola mvudu ya l'atei a luudu la Latuyalaka, ku vo wakayilongsola. 12 Vo wakela elambu, tenyi dia dikumi, la diango di'ekila la kolamelu. Konaniya aki ulami a diango, ku Shime, onangu, kakahonyi la ndi. 13 Khum'ekanga Hezekiya la Azariya, olombodi wa luudu la Unyashungu, wakadjie Jehiyele, Azariya, Nahata, Asahele, Jerimote, Jozabada, Eliyele, Ismakiya, Mahata la Benaya l'ulimu la tshina di'elombwelo ka Konaniya la Shime, onangu. 14 Kore, on'a Imila, usi Lewi, ulami wa suku dia lu leke l'ehutwelu, aki ulami wa eshasha wa lulangu wakawakimoka le Unyashungu, dia nkahanya elambu wa Latuyalaka la diango diuleki ekila. 15 Edena, Miniyamina, Jeshua, Shemaya, Amariya la Shekaniya wa lu esumba w'elombedi waki la tshina di'elombelo kandi, dia vo nkahanya anengewo wa dikumanyi ndu w'akenda diango pupu uku elui awo, 16 tshikima le apami wakafundama uma l'eutwelu kawo, waya la deku satu pulu ndu ladiku; le wane watotoka lu luudu la Latuyalaka la lushi la lushi, dia ntsha ulimu awo, uku okende awo la elui awo. 17 Okondo w'elombedi akafundama uku khumbu ya washewo. Asi Lewi waki la deku akumi ahendi pulu la diku wakafundama uku okende awo lu elui awo. 18 Elui tshe w'elombedi wakafundama kame la an'awo w'ashashi tshe, wadiewo, an'awo w'apami la w'amantu, ne dia vo wakayakidia l'ulimu la kolamelu. 19 Lu dikambu di'asika Arona, elombedi wakadjase l'esui wa l'etshimba, wakasonola apami wakawafundi kumbu dia nkahanya diango le apami tshe l'atei w'elombedi ndu le asi Lewi tshe wakafundama kumbu uku awtuelu awo.

20 Osoku mbakatshi Hezekiya lu Juda tshe. Ndi akatshaka akambu w'ololo, akambu w'usimbwi, la akambu wa kolamelu la ntundu ka Latuyalaka, Unyashungu andi. 21 Ndi akatshaka ulimu tshe wakandatatel la dikambu dia luudu la Unyashungu l'utema otoi, dikambu dia elembe la adjangu, ndu dikambu dia nyanga Unyashungu andi; ku ndi akangone.

***Eyelu ka Ta dia Senakeribe
(2 Khum. 18:13-37; Is. 36:1-22)***

32 L'okongo w'akambu aso la etsha eso wa kolamelu, Senakeribe, khum'ekanga k'Asuriya, akayi, akoto lu Juda, akadingi esumba wa wulu, la esangweyu ka mbeosa. 2 Lam'akenyi

2 EKONDO

Hezekiya ati: Senakeribe ambuya, ndu ndi ambusanguya ndosha Jerusalema, 3 ndi akadji la ewandji andi la antu andi wa wulu sheki, dia ndjiba teko di'ashi diaki l'andja w'usumba, ku vo wakukimanyia. 4 Ului a wuki w'antu wakasangana, ku vo wakatedia teko tshe, wakaki kyoko yakakelaka l'atei a wudja; wakambwana vati: Okoko wana wukuki khumi ya dikanga y'asi Asuriya ndjutanaka ashi efula lam'ayuwukuma? 5 Hezekiya akakikitsha utema, akalongosola peli dia lukumbu diakalana, akahiki tangelu ladiku dia to, akakikitsha Milo l'usumba wa Davidi; akatshi dihumo dia ta la dingawu efula. 6 Ndi akadji elombodi wa ta lu elui w'antu, wakasanganya lasuki la dihuli dia hwe l'eotwelo k'usumba; akâsambi ati: 7 Nyukikitali, nyuyali la dihunga, tanyateki asulu lu dikambu dia khum'ekanga k'asi Asuriya, ndu dia ului tshe weli kame la ndi, ne dia one leli la su, ndeka waku weli la ndi. 8 Lunya l'untu mbeli kame la ndi, keli Latuyalaka, Unyashungu asu, eko kame la su dia ntukimanyia la ntolwela ata asu. Ku wudja wakekama aui wa Hezekiya, khum'ekanga ka Juda.

9 L'okongo diku Senakeribe, khum'ekanga k'Asuriya, akatumi ekambi andi la Jerusalema, lam'akindi lu nyingga Lakishi kame l'andoshi andi wa ta tshe, le Hezekiya, khum'ekanga ka Juda, ndu le asi Juda tshe waki la Jerusalema, ati: 10 Senakeribe, khum'ekanga k'Asuriya, kanyumbula ati: Lu na ekaminyu, dia nyu ntshikala la Jerusalema? 11 Aha Hezekiya nkesa mbanyukesandi, dia nyu mvo la ndjala ka kasha la pusa ka ashi, lam'atandi ati: Latuyalaka, Unyashungu asu, ayututshungula uma l'anya wa khum'ekanga k'Asuriya? 12 Aha Hezekiya ako kakanya alunga la diakelu, ndu kakadjangela Juda la Jerusalema ati: Kanyotemolaki la ntundu k'ediakelu otoi, ndu kanyulambilaki elambu wa malashi loko? 13 Undi, nyu hanyeyi kene kakatatshela, dimi la wa papa, wedja tshe wa kete kina? Ditemolatemola dia wedja wa kete yako yaki la wulu wa mbashimbela uma l'anya asuuka? 14 L'atei a ditemolatemola tshe dia wedja eso wakashili wapapa ushiki, etemolatemola kakona kakeyi ntshungula wudja ato uma l'anya ami, wayeya Unyashungu anyu nyutshungula uma l'anya ami? 15 Okone tanyetawoki Hezekiya nyukesa kana nyutshutshiya lu dikambu ne, tanyuwetawoki. Nduku etemolatemola ka wudja kana diulelu kaki la wulu wa

nshimbela wudja ato uma l'anya ami, kana uma lu anya a wapapa, keti Unyashungu anyu kayunyutshungula uma l'anya ami!

16 Ekambi wa Senakeribe wakateketa ndu aui akina wa monyola Latuyalaka Unyashungu la ukambi andi Hezekiya. 17 Ndi akatumi mukanda la aui wa ntenga Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, awonyola ati: Uku aki ditemolatemola dia wedja ekina kumbeya nshimbela wedja awo, osoku mbahushimbela Unyashungu wa Isariyele wudja andi uma l'anya ami. 18 Ekambi wa Senakeribe wakahangohango l'aui a wulu l'eteketa w'asi Juda, ne dia mbata asi Jerusalema wakadjashi ladiku di'eheli asulu la mbautsha woma, dia vo mbeya nembia usumba. 19 Vo wakateketa dia Unyashungu wa Jerusalema uku ditemolatemola dia wedja wa la kete, diakatshama l'anya w'antu.

Latuyalaka Ambushimbela Hezekiya (2 Khum. 19:1-37; Is. 37:1-38)

20 Khum'ekanga Hezekiya la umvutshi Isaya, on'a Amoza, wakalombe lu dikambu ne, wakaleli utsha l'ulungu. 21 Ku Latuyalaka akatumi ondjelo, wakayudiaka apami w'ahunga tshe, ewandji, la elombodi waki lu pangu ka khum'ekanga k'Asuriya. Ku ndi akakalula la sonyi utsha lu kete yandi. Lam'akandatoto lu luudu la etemolatemola kandi, an'andi wakanduti wakudiaka la yombo. 22 Osoku mbakashimbela Latuyalaka Hezekiya la asi Jerusalema uma l'anya wa Senakeribe, khum'ekanga k'Asuriya, ndu uma l'anya w'akina tshe. Ndi akâlamai uma le waku tshe wakâdingi. 23 Antu efula wakela eshasha le Latuyalaka la Jerusalema ndu diango di'ushinga a wulu le Hezekiya, khum'ekanga ka Juda. Uma l'etena kako, ndi akayala la lukumu lu ashu a wedja tshe.

Kandji ka Hezekiya (2 Khum. 20:1-11; Is. 38:1-22)

24 Etena keso Hezekiya akuki kandji ka nyoi. Ndi akalombe Latuyalaka, ku Latuyalaka akûkaluya diui, akawusha djimbitelu. 25 Keli Hezekiya kunkalula diui lu ololo wakandalungula, ne dia ndi akayambiya l'utema, diako mbakayi kele ka Latuyalaka le ndi, lu Juda ndu lu Jerusalema. 26 Hezekiya akayakitshakitsa ndi la asi Jerusalema uma lu ndjambiya kandi. Okone kele ka Latuyalaka kunkuma le wo lam'aki Hezekiya la lumu.

*Hezekiya Ambulungula**Akendji Uma la Babilona*

(2 Khum. 20:12-19; Is. 39:1-8)

27 Hezekiya aki la ukundji efula ndu la lukumu; akayatshela waumbelu wa fesa, wa paunyi, w'ave w'ushinga a wulu, wa diango di'upumu, wa dingawu ndu wa wehu tshe wa diango di'ulimu di'ololo; 28 waumbelu w'epunga, wa wanu ndu wa iso, mvudu ya ngombe la ekutu w'ekoko. 29 Ndi akayahikela esumba, aki la nyimba y'ekoko la ya ngombe efula, ne dia Unyashungu akawusha ekundji efula. 30 Hezekiya ako kakaki tokoko ta Ngihona, aketsha ashi ato l'uhulula lu leke l'edjelu la usumba wa Davidi. Hezekiya akangone lu elimu andi tshe. 31 L'etena kako, lam'akatumi ewandji wa Babilona akendji le ndi dia ndjuwutela dikambu dia mamba diakayala lu kete, Unyashungu akukimo dia mbêdika, ne dia mbeya kene tshe kaki l'utema andi.

Nyo i ka Hezekiya (2 Khum. 20:20-21)

32 Enda, etsha ekina wa Hezekiya la akambu andi w'ololo wambufundama lu enelo ka umvutshi Isaya, on'a Amoza, lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Juda ndu ya Isariyele. 33 Hezekiya akayeli wash; wakûkhunde l'atei a waumbu w'ana wa Davidi, lu leke la ladiku. Juda tshe la asi Jerusalema wakôlemia lu nyo i kandi. On'andi Manase akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Manase (2 Khum. 21:1-18)

33 Manase aki la deku dikumi la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi atanu la tanu la Jerusalema. 2 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, akayeli akabati wa wononyi wa wedja wakatshanyaka Latuyalaka la ntundu k'asi Isariyele. 3 Ndi akalongosola alunga wakalanya Hezekiya, shi. Ndi akatshi diakelu dia Wa Bala, akatshi dikishi dia WaAshera, ndi akatemolaka ului wa diango tshe dia l'ulungu, akadikhusamelaka. 4 Ndi akatshi diakelu lu luudu la Latuyalaka, kuyanga mbakati Latuyalaka ati: La Jerusalema kayumushikike lukumbu lami. 5 Ndi akatshela ului tshe wa diango dia l'ulungu diakelu l'atei a kumbu hyendi y'aseke wa luudu la Latuyalaka. 6 Ndi akatshumbi an'andi w'apami lu dja l'ukidi w'ona Hinome, akatshaka aloho, akendjaka wetshi, akatshaka antu amotschi dia netketshaka djimu la dia ndjala akanga w'aloka. Ndi akatakeoyaka ntsha kolo

lu ashu wa Latuyalaka dia mbükia kele. 7 Ndi akatshaka efanelu ka losela k'ekishi kakandasele lu luudu la Unyashungu, lakatela Unyashungu Davidi la on'di Solomonu ati: Lu luudu lone, ndu la Jerusalema yakamasonola l'atei a wedja tshe wa Isariyele, kayumushikike lukumbu lami pundju. 8 Ndu dimi halekekuyaki akaaka wa Isariyele ntu l'andja a kete yakamasha washewo, naka vo wayutshaka akambu tshe wakamawadjangela, elembe tshe, aui la adjangu wakandjema uma le Mose. 9 Manase akanganyia Juda la asi Jerusalema dia vo ndeka wedja wakatalanyaka Latuyalaka la ntundu k'asi Isariyele ntsha kolo.

10 Latuyalaka akateketa la Manase la wudja andi, keli vo kumbukela. 11 Okone Latuyalaka akawela elombodi wa ta wa khum'ekanga k'Asuriya, vo wakayunda Manase wakawudji lu luweti, wakukeleka molola, wakatshu la ndi lu Babilona. 12 Lam'akindi lu pa, ndi akasengasenga Latuyalaka, Unyashungu andi, akayakitsakitsha efula la ntundu ka Unyashungu a washi. 13 Ndi akolombe, ku Latuyalaka akawukela, aketawo osengosengo andi, akukaluya uya la Jerusalema lu diulelu diandi. Ku Manase akalimbitele ati: Latuyalaka keli Unyashungu.

14 L'okongo diku, ndi akahiki eheli l'andja w'usumba wa Davidi, lu leke l'edjelu la Ngihona, l'ukidi, edja ndu la Suku dia Nsi, ndi akakidgingia Ofele; akahiki utali efula utsha l'ulungu. Ndi akatshaka elombodi wa ta lu esumba tshe a wulu wa Juda. 15 Ndi akanya ditemolatemola dia wedja, la ekishi uma lu luudu la Latuyalaka, akalanya diakelu tshe diakandatshi l'ukungu wa luudu la Latuyalaka ndu la Jerusalema, akadikadjad l'andja w'usumba. 16 Ndi akatshi ediakelu ka Latuyalaka ntu, akalambula elambu wa ki la w'eukelu ka lusaka, akadjangela Juda dia vo ntemola Latuyalaka, Unyashungu a Isariyele. 17 Antu wakalambulaka elambu lu alunga, keli paka le Latuyalaka, Unyashungu awo.

18 Enda, etsha ekina wa Manase, elombelo kandi le Unyashungu andi, aui wakawutela amenyi w'akambu wahatayi lu lukumbu la Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, wambufundama l'atei w'Etsha wa Khumi ya dikanga ya Isariyele. 19 Elombelo kandi la wuhu wakawukela Unyashungu, kolo kandi tshe la uhedia andi, alunga wakandatshi, ekishi ka Ashera la difanelu dia losela diakandatshi ntundu

2 EKONDO

ndi atayakitshakitsa, wambufundama lu Ekondo w'Amenyi w'akambu wahatayi. 20 Manase akayeli wash; wakûkhunde lu luudu landi. Ku on'andi Amona akulela lu dihuli diandi.

Diulelu dia Amona (2 Khum. 21:19-26)

21 Amona aki la deku akumi ahendi la pendi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku pendi la Jerusalema. 22 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, uku akatshaka Manase, shi. Amona akalambulaka difanelu tshe dia losela, diakatshshi Manase, shi, elambu, akadikhusamelaka. 23 Ndi kundjakitshakitsa la ntundu ka Latuyalaka, uku akayakitshakitsa Manase, shi, ne dia ndi akatatetemalaka ndjaete l'unungu. 24 Ekambi andi wakûtshwela sheki, wakûdiasi lu luudu landi. 25 Keli antu wa lu wudja wakadiaki waku tshe wakatshwela khum'ekanga Amona sheki. Ku vo wakakitsa on'andi Josiya khum'ekanga lu dihuli diandi.

Diulelu dia Josiya (2 Khum. 22:1-2)

34 Josiya aki la deku enanei lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku akumi asatu la otoi la Jerusalema. 2 Ndi akatshaka akambu w'usimbwi lu ashu wa Latuyalaka; akakendakenda lu mbuka ya Davidi, tshendi; kombetola lu lunya la pami kana lu lunya la lomoso.

Elongoswelo ka Josiya (2 Khum. 23:4-20)

3 L'eleku k'enanei ka diulelu diandi, laso ku ndi eki dikenda, ndi akatatela nyanga Unyashungu wa tshendi Davidi. Ku l'eleku ka dikumi la ahendi ka diulelu diandi, ndi akatatela mbedia Juda la Jerusalema uma lu alunga, uma lu dikishi, uma lu difanelu dia losela la difanelu dia lolelola. 4 Vo wakalanya diakelu dia Wa Bala la ntundu kandi; wakudiudia dimeta dia difanelu dia unya, wakatshatsha dikishi, difanelu dia losela ndu dia lolelola. Vo wakadiete efushi, wakadianganya efushi adio ladiku dia waumbu a waku wakadilambulaka. 5 Ndi akatshumbi weka w'elombedi ladiku dia diakelu diawo. Osoku mbakandedia Juda la Jerusalema. 6 Wuhu ako mbakandatshi ndu l'esumba wa Manase, wa Efarayima, wa Simeyona pulu ndu la Nafetali lu ahuli tshe wakawalana. 7 Ndi akahandjula diakelu, akete dikishi la difanelu dia lutshula efushi etu. Ndi akudiudia dimeta dia difanelu dia unya tshe lu kete ya Isariyele tshe, ku ndi akakalula la Jerusalema.

Eshwelu ka Buku di'Elembé

(2 Khum. 22:3-23:3)

8 L'eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Josiya, lam'akandedia wudja la luudu, ndi akatumi Shafana, on'a Azaliya; la Maseya, umbuledi wa l'usumba, la Joa, on'a Joahaza, okondodi w'ekondo, dia ntolongosola luudu la Latuyalaka, Unyashungu andi. 9 Vo wakayi le olombedi wa ladiku Hilikiya, wakawusha falanga yakawela lu luudu la Unyashungu, yakakongola asi Lewi alami w'asuku, uma le asi Manase, asi Efarayima, atshikadi tshe wa Isariyele, asi Juda tshe la Bendjamina ndu uma le asi Jerusalema. 10 Vo wakayikimo l'anya a wane waki la okende wa ntsha ulimu wa nongosola luudu la Latuyalaka, dia vo ntsha la yo ulimu wa nfuta wane wakalongosola luudu la Latuyalaka, dia vo ntsha la yo ulimu wa nfuta wane wakalongosola luudu la Latuyalaka, 11 etshudi w'abaya, ambiki wa mvudu, ndu dia nsumba ave wa lokolonga, etamba wa ntsha shimbala la wa ntsha esimbi wa mvudu yakalanya khumi ya dikanga ya Juda. 12 Apami ako wakakambahka ulimu la kolamelu. Jahata la Obadiya, asi Lewi uma l'atei w'asika Merari, la Zekariya ndu Meshulama uma l'atei w'asika Kohata waki elombodi awo. Wane tshe wakeyaka mpuma dihumahuma l'atei w'asi Lewi, 13 wakalamaka amembi a wetshu, ndu wakalombolaka wane wakakambahka elimu a wehu wehu. Asi Lewi akina waki afundji, elohe, la alami w'asuku.

14 Lam'akawatundja falanga yakela antu uya lu luudu la Latuyalaka, olombedi Hilikiya akatshula buku di'elembé wa Latuyalaka waki uma le Mose. 15 Hilikiya akatela ufundji Shafana ati: Dimi lakashudi buku di'elembé lu luudu la Latuyalaka, ku Hilikiya akasha Shafana buku diako. 16 Shafana akaditole le khum'ekanga, akatúsanya di'ulimu, ati: Ekambi aye weko lu nkamba elimu tshe wakawawasha. 17 Vo wambutundja falanga tshe yakawatani lu luudu la Latuyalaka, wambuyikimo l'anya wa elombodi ndu w'asi ulimu. 18 Ufundji Shafana akatela khum'ekanga ntu ati: Olombedi Hilikiya akambisha buku ne. Shafana akadiali la ntundu ka khum'ekanga.

19 Lam'akuki khum'ekanga aui w'uma l'elembé, ndi akatshatsha ahondo andi. 20 Ndi akatela Hilikiya, Ahikame, on'a Shafana, Abidona, on'a Mika, ufundji Shafana la Asaya, ukambi wa khum'ekanga, ati: 21 Nyutshu, nyutumumbweli Latuyalaka,

dimi la atshikadi wa Isariyele ndu wa Juda, lu dikambu di'au w'uma lu buku ne diakawashudi. Uduwa Latuyalaka waya wuki le su, ne dia washesu kunkitanyia diui dia Latuyalaka, ndu kuntsha kene tshe kufundami lu buku ne.

22 Okone Hilikiya la wane wakasonola khum'ekanga wakatshu le umvutshi Huluda, waki la Shaluma, ona pami a Tokata, on'a Hasra, ulami w'eloto (ndi akadjashi lu leke lukina la Jerusalema.) Vo wakatusawula la ndi lu dikambu diako. 23 Ndi akawatela ati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata ati: Nyututeli pami kakanyutumi le mi nyati: 24 Latuyalaka kata ati: Dimi lutsha mbela elanyelu lu dihuli ne ndu le wane wudjashi loko, uku aui tshe wufundami lu buku diakawala la ntundu ka khum'ekanga ka Juda. 25 Vo wakanseke, wakatshumbela ditemolatemola malashi dia mbukiami kele uma l'ulimu tshe wakawatshi l'anya. Diako mbambufula kele kami wulu lu dihuli ne; to hushila. 26 Nyututeli khum'ekanga ka Juda, lakanyutumi dia ndjumbula le Latuyalaka, nyati: Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele, kata okone lu aui wakayuki ati: 27 Ne dia utema aye akalembe ndu we akayakitskitsha la ntundu kami, dimi Latuyalaka, lam'akayuki aui wakamati lu dikambu dia dihuli ne, ndu le antu wudjashi loko, dia vo ndjala engo k'elanyelu la ka mananu; ndu ne dia we akatshatscha ahondo aye, akaleli la ntundu kami, osoku dimi lambukukela, mbata Latuyalaka. 28 Okone dimi layukotola le washo la ki; we ayoto lu diumbu diaye la lutui tshitshi. Ashu aye hawena elanyelu kayumela lu dihuli ne. Ku vo wakayi l'aiu aso le khum'ekanga.

29 Khum'ekanga akasanganya dihangamendi tshe dia Juda la dia Jerusalema. 30 Ku ndi akatshu utsha la luudu la Latuyalaka ndi la apami tshe wa Juda, asi Jerusalema, elombedi, asi Lewi, la antu tshe a waki ndu wa tshitshe. Ku ndi akawalela aui w'uma lu buku dia sheki, diakawatani lu luudu la Latuyalaka. 31 Khum'ekanga akemala ladiku dia loyenga landi, akadji la Latuyalaka sheki dia mbuyelaka la namaka elembe andi, aui andi la adjangu andi l'utema tshe ndu la lumu tshe dia ntshaka aui tshe wa sheki nye wakafundama lu buku ne. 32 Kundi akotshiya antu tshe wakatanema la Jerusalema la Bendjamina lu sheki yako. Ku asi Jerusalema wakatshaka uku sheki ya Unyashungu, Unyashungu a washewo. 33 Josiya akanya akambu tshe wa wononyi uma lu wedja

tshe w'asi Isariyele, akatshutshya wane tshe wakatanema lu Isariyele dia ntemola Latuyalaka, Unyashungu awo. Lu nshi ya lumu landi tshe, vo kunkadimo uma le Latuyalaka, Unyashungu a washewo.

Josiya Ambutsha Dambu di'Elekanelu (2 Khum. 23:21-23)

35 Josiya akatshi dambu di'elekanelu la Jerusalema, dia nemia Latuyalaka. Vo wakadiaki esongo w'ekoko wa dambu di'elekanelu lu lushi la dikumi l'anei la ngondo ka ntundu. 2 Ndi akakitscha elombedi lu ahuli awo w'ulimu wakâkikitscha lu ulimu a luudu la Latuyalaka. 3 Ndi akatela asi Lewi waketshaka Isariyele tshe ndu wakakidiama le Latuyalaka ati: Nyututeli oshetre w'ekila lu luudu lakahiki Solomona, on'a Davidi, khum'ekanga ka Isariyele. Nyu han'yuhumbi mbêmبا lu aheka anyu ntu. Kakiane, nyukambeli Latuyalaka, Unyashungu anyu, la wudja andi Isariyele ulimu. 4 Nyuyalongosole lu khumbu yanyu ndu l'elui anyu, uku akati Davidi, khum'ekanga ka Isariyele, la on'andi Solomona lu efundeli. 5 Nyemali lu dihuli di'ekila, uku weli elui wa khumbu y'anengenyu asi wudja. Untu l'untu uma l'atei w'asi Lewi, ayali la okende wa khumbu kemotshi. 6 Nyudiaki esongo w'ekoko wa dambu di'elekanelu; nyuyakidia; nyelongoswele anengenyu uku diui dia Latuyalaka uma le Mose.

7 Josiya akasha asi wudja tshe waki leko esongo w'ekoko la esongo wa mbudi dia ndjala elambu wa dambu di'elekanelu yediko ya nunu akumi asatu, la esongo wa ngombe nunu satu. Eso tshe waki uma lu dungalunga dia khum'ekanga. 8 Ewandji andi wakasho asi wudja, elombedi, la asi Lewi eshasha wa lulang. Hilikiya, Zekariya la Jehiyele, elombedi wa ladiku wa lu luudu la Unyashungu, wakasho elombedi esongo w'ekoko la esongo wa mbudi nunu pendi la kama shamalu, la esongo wa ngombe kama shatu, dia ndjala elambu wa dambu di'elekanelu. 9 Ndu Konaniya la She maya la Netanele anangu, la Hashabiya, Jeyele, la Jozabada, ewandji w'asi Lewi, wakasho asi Lewi esongo w'ekoko la esongo wa mbudi nunu tanu, la esongo wa ngombe kama tshanu.

10 Ulimu oso wakalongoswama, ku elombedi la asi Lewi wakayala lu ahuli awo, lu elui awo, uku diui dia khum'ekanga. 11 Wakadiaki nyama ya dambu di'elekanelu. Elombedi wakamonge dikila diakawalungula

2 EKONDO

uma l'anya w'asi Lewi. Ku asi Lewi wakuwula nyama yakawadiaki. 12 Vo wakakitsha elambu wa lutshumba amakina dia mbisha khumbu y'asi wedja dia vo mbelambula le Latuyalaka, uku ufundami lu buku dia Mose. Osoku mbakawatshi ndu l'esongo wa ngombe. 13 Vo wakafumbi nyama ya dambu di'elekanelu lu dja uku didjangu, ku vo wakakati diango di'ekila lu tusaka to puki, lu puki ya waki ndu lu dikalango, wakasamanya dikahanya le wudja tshe. 14 L'okongo diku, asi Lewi wakalongosola etenyi kawo ndu etenyi k'elombedi, ne dia elombedi, ana wa Arona, wakakambi ulimu edja ndu l'utshu wa nambula elambu wa lutshumba la wata. Diako mbakalongosola asi Lewi etenyi kawo ndu etenyi k'elombedi, ana wa Arona. 15 Emimbi, ana wa Asafu, waki lu ahuli awo uku diui dia Davidi, Asafu, Hemana, la Jedutuna, omenyi w'akambu wahatayi wa khum'ekanga. Alami waki lu asuku tshe. Vo kumpumba mumo uma l'ulimu awo ne dia asi Lewi wakalongoswela etenyi kawo.

16 Okone ulimu tshe wa Latuyalaka wakatshama lushi lako, dia ntsha dambu di'elekanelu, la dia nambula elambu wa lutshumba l'ediakelu ka Latuyalaka, uku akadjanga khum'ekanga Josiya. 17 Asi Isariyele tshe wakasangana leko, wakalemia lushi la wuki l'elekanelu l'etenetia kako, ndu lushi la wuki la ma diaha la edya nshi esambeli. 18 Nduku lushi la wuki l'elekanelu la wuhu oso lakalemia lu Isariyele uma lu nshi y'umvutshi Samuele. Nduku khum'ekanga ka Isariyele kakalemia lushi la wuki l'elekanelu uku loso lakalemia Josiya, elombedi, asi Lewi, Juda tshe, la Isariyele waki leko, ndu asi Jerusalema. 19 Wakalemia lushi la wuki lako l'eleku ka dikumi l'enanei ka diulelu dia Josiya.

Nyoi ka Josiya (2 Khum. 23:28-30)

20 L'okongo w'akambu aso tshe, lam'akashidiya Josiya nongosola etemwelo, Neko, khum'ekanga k'Ejibitu, akatshu utsha la Eyufarate dia ntolosha Karakemishi. Josiya akatshu dia ntolo la ndi. 21 Ku Neko akutumela akendji ati: K'as'ami la ye we khum'ekanga ka Juda? Dimi handji elo dia ndjolo la ye, keli dia ntolo la khumbu keku kalo la mi ta. Unyashungu akamvutela dia dimi nsamanya. Okone tosemanelaki la Unyashungu leli kame la mi, ne dia ndi atukukudiaka. 22 Keli Josiya kumbetawo mumo uma le ndi, akayafanya l'untu ukina dia ndo la ndi. Ndi kumbetawo aui wa Neko

waki uma l'unyo wa Unyashungu. Ndi akatshu dia ntolo la ndi l'ukidi wa Mengido. 23 Ambuki w'eta wakatsheta khum'ekanga Josiya, ku ndi akatela ekambi andi ati: Nyuminya uma lane, ne dia lambuhumo wulu. 24 Ekambi andi wakawunya uma lu pusupusu, wakawudji lu pusupusu kekina kaki kandi, wakayi la ndi uya la Jerusalema. Ndi akavu. Ku wakukhunde lu waumbu a washi. Juda tshe la Jerusalema wakaleli Josiya. 25 Jeremiya akati aui lu ngengu wa ndela Josiya. Emimbi w'apami tshe ndu w'amantu watutaka dia Josiya lu kimbu yawo ya ngengu edja ndu elo. Vo wakayishikike uku etshelu lu Isariyele. Esambu ako wambufundama lu kimbu ya Ngengu. 26 Etsha ekina wa Josiya, akambu w'ololo wakandatshaka, uku ufundami l'elembe wa Latuyalaka, 27 etsha andi wa ntundu ndu wa l'okongo, enda vo wambufundama lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Isariyele ndu ya Juda.

Diulelu dia Jehoahaza, la Ehandjwelu Kadio (2 Khum. 23:31-35)

36 Asi wudja wakose Jehoahaza, on'a Josiya, wakukitscha khum'ekanga la Jerusalema lu dihuli dia shi. 2 Jehoahaza aki la deku akumi ahendi la satu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela ngondo shatu la Jerusalema. 3 Khum'ekanga k'Edjibitu akayuwunya la Jerusalema, akafutsha wudja ulambu wa talata ya fesa lukama, la wa talata otoi ka paunyi. 4 Khum'ekanga k'Edjibitu akadji Eliyakima, onangu Jehoahaza, khum'ekanga ka Juda la Jerusalema. Ndi akakadimula lukumbu landi dia lo ndjala Jehoyakima. Keli Neko akose Jehoahaza, onangu, akotole l'Edjibitu.

Diulelu dia Jehoyakima (2 Khum. 23:36-24:7)

5 Jehoyakima aki la deku akumi ahendi la tanu lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la otoi la Jerusalema. Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, Unyashungu andi. 6 Nebukadineza, khum'ekanga ka Babilona, akayi dia ndjolosha, akayukeleka molola dia ntsho la ndi utsha la Babilona. 7 Nebukadineza akembe ndu diango di'ulimu dia lu luudu la Latuyalaka utsha la Babilona, akatudikitscha lu luudu landi la khum'ekanga la Babilona. 8 Etsha ekina wa Jehoyakima, akambu wa wononyi wakandatshaka

ndu akambu waki l'utema andi, enda, vo wambufundama lu Buku dia Khumi ya dikanga ya Isariyele ndu ya Juda. Ku on'andi Jehoyakina akulela lu dihuli diandi.

**Jehoyakina Ambotolama Fumbi
Utsha la Babilona
(2 Khum. 24:8-17)**

9 Jehoyakina aki la deku enanei lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela ngondo shatu la nshi dikumi la Jerusalema. Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka. 10 L'etatelu k'eleku kekina, khum'ekanga Nebukadineza akatumi akendji dia ndjötola utsha la Babilona, kame la diango di'ulimu di'ushinga a wulu dia luudu la Latuyalaka. Ndi akadji Zedekiya, onangu Jehoyakina, khum'ekanga ka Juda la Jerusalema.

**Diulelu dia Zedekiya
(2 Khum. 24:18-20; Jer. 52:1-3)**

11 Zedekiya aki la deku akumi ahendi la otoi lam'akandayala khum'ekanga. Ndi akulela deku dikumi la otoi la Jerusalema. 12 Ndi akatshaka kene kaki kolo lu ashu wa Latuyalaka, Unyashungu andi. Ndi kundjakitshakitsha la ntundu ka umvutshi Jeremiya, lakateketaka aui uma l'unyo wa Latuyalaka. 13 Ndi akahendwela ndu khum'ekanga Nebukadineza lakutshibia Unyashungu. Ndi akayala l'ote wulu, akakikitsha utema diaha nkadimo le Latuyalaka, Unyashungu wa Isariyele. 14 Ewandji tshe w'elombedi la wudja wakafudia ndu vo ehedia awo lu akambu tshe wa wononyi wa wedja. Vo wakete luudu la Latuyalaka, luudu lakandakidia la Jerusalema, mindu. 15 Latuyalaka, Unyashungu a washewo, akatumelaka aui wa mbaewula esadi le atumami andi, ne dia ndi akalangaka mpandja wudja andi la edjaselu kandi hita. 16 Keli vo wakolaka atumami wa Unyashungu, wakonyolaka aui andi ndu wakasokaka amvutshi andi, edja ndu kele ka Latuyalaka kakahami le wudja wuhu waki kumbuya nkitakita.

***Etshwelu k'Asi Juda Utsha lu Fumbi
(2 Khum. 25:8-21; Jer. 39:8-10; 52:12-30)***

17 Okone Unyashungu akatumela khum'ekanga k'asi Kaladiya, lakayudiaka elongo awo w'apami la yombo l'etei a luudu l'etemwelo kawo. Ndi kumpandja olongo a pami kana usekaseka a umuntu, usumbi a pami kana usumbi wa lukusumbi. Unyashungu akákimo tshe l'anya andi. 18 Ndi akatole diango tshe di'ulimu dia luudu la Unyashungu, dia waki ndu dia tshitshe, diango uma lu waumbelu wa lu luudu la Latuyalaka, ndu uma lu waumbelu wa khum'ekanga ndu w'ewandji andi utsha la Babilona. 19 Vo wakatshumbi luudu la Unyashungu, wakanyukula peli dia lukumbu la Jerusalema, wakatshumbi mvudu tshe ya khum'ekanga yaki leko, wakalanya diango tshe di'ulimu di'ushinga a wulu. 20 Nebukadineza akatole wane tshe waki kundjakema la yombo fumbi utsha la Babilona. Vo wakatuyala ekambi andi ndu wa an'andi, edja ndu lu nshi ya diulelu dia Peresiya, 21 dia diui dia Latuyalaka diakandati l'unyo wa Jeremiya nshidiyama; edja ndu kete yakayala la nshi yayo ya mumuya. Yo yakumuya etena kakiyo hwe edja ndu lam'akakuki deku akumi esambeli.

Didjangu dia Kuro (Ez. 1:1-4)

22 L'eleku ka ntundu ka diulelu dia Kuro, khum'ekanga ka Peresiya, Latuyalaka akahashahasha yimba ya Kuro, dia diui diakati Latuyalaka l'unyo w'umvutshi Jeremiya nshidiyama. Okone Kuro akadianganya didjangu lu diulelu diandi tshe, l'unyo ndu lu mukanda ati: 23 Kuro, khum'ekanga ka Peresiya, kata ati: Latuyalaka, Unyashungu a l'ulungu, lakambisha waulelu tshe wa la kete, ndi kakambisha okende wa dimi ntûhikela luudu la Jerusalema ya la Juda. Untu tshe l'atei anyu leli usi wudja wa Latuyalaka, Unyashungu andi, ayali la ndi, atshu utsha leko.